ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 692 | Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ. 1899 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 26—7 | 26 ՐԱՄԱԶԱՆ 1316 | 26 ԲԱՆՈՒՆ 1314 | Դ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 69.

«بوزانتیون»
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته در. صاحب امتیاز و مدیر مسئول
بوزانت کچیان
مطبعه و اداره خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده ۲۳–۲۵ نومرولی
دائره مخصوصه ده در

20 ՓԱՐԱՅ

Բիւզանդիոն

20 ՓԱՐԱՅ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23 _ 25.
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԹԵՄԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ՎԱՆԱՅ

Ազգ. Վարչութիւնն որոշեց Վան ղրկել Տ. Ներսէս Եպս. Ասլանեանը։ Բարի է։ Աւելի բարի պիտի ըլլար եթէ վե՛ց ամիս առաջ տար այս որոշումն։ Այն ատեն ալ ոչ նուազ պատճառ կար Վանայ պէս կարեւոր թեմի մը մէջ կարող եկեղեցական մը ունենալու։ Թէեւ մեր Իզմիրցի Պատ. ազգայնոց գործին չեկաւ, բայց մեք յոյսերնիս կորած չենք Ներսէս Եպս.էն։ Իր տարիք և կարողութիւնք կ՚ներեն տակաւին օգտակար ըլլալու իր եկեղեցւոյն, եթէ ոչ ուրիշ պատճառաւ, գէթ իր նորստաց եպիսկոպոսութիւնն արդարացնելու համար։ Մեք եպիսկոպոսութիւնն հանգստեան թոշակ կամ Բաֆ... ամսական չենք նկատեր։

Երբեք թիւ մը ազգային-եկեղեցական տեսակէտով աւելի տագնապալից վիճակի մը մէջ գտնուած չէր քան Վան։ Ամէն երեւոյթներ ծայրայեղ են հոն, սկսեալ արմտիքի սղութենէն, ինչպէս կրօնափոխական հոսանքը։ Հարկաւ կ՚յիշէք որ ժամանակաւ երբ սով ծագեցաւ Անատոլուի մէջ, ամէնէն սաստիկ սովը Վանինն էր։[*] Անանկ ալ այս անգամ, երբ տեղ տեղ արմտիքի սղութիւն կայ Փոքր Ասիոյ մէջ, ամէնէն սուղ արմտիքը գտնելու համար Վան երթալ պէտք է։ Երբ ուրիշ կարգ մը թեմերու մէջ քիչ շատ բողոքականութիւն և կաթոլիկութիւն կ՚երեւէին, Վան էր որ մինչեւ վերջին անյայտ կ՚մնար իր ազգային դաւանութեան մէջ։ Ի զո՛ւր միսիոնար միսիոնարի ետեւէ հոն կը վազէր։ Վանեցիք մուկ կ՚ընէին, կամ չէին ըներ, բայց իրենց գիտցածէն չէին շեղեր. պինդ յարած կ՚մնային Ազգ. Եկեղեցիին։ Հիմակ անանկ չէ։ կրօնափոխութեան զառիթափին վրայ գլորելով վար կ՚սահին կ՚երթան, ո՛չ թէ տասնեակներով, այլ հարիւրներով, ոչխարի հօտերուն նման կոյր հետեւողութեամբ իրարու, այնպիսի փութաջանութեամբ մը որուն նմանը ցարդ չէինք տեսած ամէնէն աւելի կրօնափոխ թեմերուն մէջ իսկ։

Պատճառնե՞րը։ — Ո՛վ չի գիտեր։ — Նախ, նիւթական խեղճութիւն, տգիտութիւն։ Ցետոյ, զիրենք ի կրօնափոխութիւն հրաւիրող Փրոտեստ. եկեղեցականին միանգամայն հիւրասէր ունեցած կրկին դիրքին աղդեցութիւնը։ Երրորդ, ազգային-եկեղեցական իշխանութեան գրեթէ անգոյութիւնն, և մանաւանդ կարող հովիւի մը բացակայութիւնը։ Եւ չորրորդ, այնպիսի յոյս մը թէ կրօնափոխութիւնն ինչ ինչ տեղային դիւրութիւններ վայելել պիտի տայ իրենց։

Հիմա մեք պիտի չփորձենք այս չարժառիթները քննել, եւ կրօնափոխ ժողովուրդը նորէն դարձի բերելու աշխատիլ։ Ասիկա մեր պաշտօնը չէ, եւ պարապ տեղը գրիչ չարժած պիտի ըլլանք. զի Վանայ մէջ կաթոլիկութեան դիմող խեղճ միամիտները՝ ժողովուրդին լրագիր կարդացող քիչ շատ զարգացած մասին չեն պատկանիր։ Մեր գրածն անոնք երբեք պիտի չտեսնեն որ ազդուին իրենց վրայ գրուածներէն։ Անոնց հետ խօսելու համար չենք չնորհք Առաջնորդ և բանիրուն կղեր պէտք են։

Եւ յետոյ, չխտակը խօսելով, ի՞նչ կրնանք ըսել այս ոգէտ և աղքատ խեղճ մարդոց։ Արեւելեան առածը կ՚ըսէ որ «Մա՛ր իյնողը օձին անգամ կ՚փաթթուի»։ Անոնք ալ կորստութեան, փորձութեան ծովի մը մէջ ինկեր են, և երբ տեսեր են կղեր մը որ կուգայ իրենց ամսական կապել, իրենց ապիր և սերմանելիք տալ, հագուստ, տաք բնակարան, ցերեկի ճաշով տղայոց ձրի վարժարան, են., ամէն կ՚ծախեն այն Եկեղեցին որ իրենց նիւթականին համար օգուտ մը չունի այլ եւս։ — Պիտի հարցնէք թէ ասոնք ինտո՞ր Հայեր, ինտո՞ր Քրիստոնեաներ են որ Եկեղեցինին կ՚փոխեն աշխարհային բարիքի հետ։ — Բայց դարձեալ մեք չե՞նք պատասխանատու որ Հայութեան կամ Քրիստոնէութեան աւելի բարձր իտէալ մը չենք տուեր անոնց։ Մեք արդէն մեր անհոգութեամբ, մեր ապիկարութեամբ, նիւթականացուցեր ենք Եկեղեցին, եւ ինչո՞ւ զարմանանք որ այն խեղճեր նիւթ մը ուրիշ նիւթի մը հետ կ՚փոխանակեն այժմ։

Մեր եկեղեցական իշխանութիւններուն ուշադրութեան կ՚յանձնենք «Մէծմուայի Ախպար»ի Շրթ. օրուան թիւն, ուր Վանէ գրուած յօդ երկար քննրրդական քան թղթակցական

[*]. — Թիճարէթ Խանն անոր յիշատակն է։

—

գրութիւն մը կ՚փառաւորէր Կաթոլիկութեան յաջողութիւնները Վանայ մէջ, — ծայնաւոր հանդիսաւոր պատարագները զորս կ՚մատուցանէ՝ նոր անուանուած հայ-կաթոլիկ առաջնորդն Ճնտոյեան Հ. Անտոն վարդապետ, և «Նորադարձ Յակոբ Վ. Մկրտիչեան, նախկին վանահայր Արճուակի Սքանչելագործ վանքին»։ Հնարամիտ, ճարտարամիտ նոր կաթոլիկ առաջնորդին սիրալիր յարաբերութիւններն Հայոց առաջն. տեղապահ Ազգաբաշեան Տ. Ստեփան Վրդ. ին հետ, ա՛յնքան սիրով, ա՛յնքան մտերմական, որ կարծես թէ Ազգաբաշեանն ալ իրենց հետ պիտի տանեն տանին։ Նաեւ, առժամանակեայ կաթոլիկ եկեղեցիին նեղ գալն հազարաւոր [?] Նորադարձներուն, եւ առաջիկայ գարնան, յատուկ մեծ եկեղեցիի մը շինութեան համար առ Տ. Ազարեան Պատրիարքն խնդիրք մատուցուիլն, հայ-կաթոլիկ նորաբաց վարժարանին մէջ արդէն 100 աշակերտ ըլլալն, որոց թիւն 200ի պիտի բարձրանայ եղեր, այլովքն հանդերձ։

Ասի կանոնաւոր — կամ անկանոն — մրցում մ՚է, յորում լատին քարոզիչներն իրենց կողմն ունի դրամի ոյժն և աշխարհիկ ազդեցութիւնը։ Վարդապետութեանց խօսքը չենք ըներ. զի վարդապետութիւնք մինչա նոյն են ... ժէքն ունին ամէն ժամանակ, եւ արմտիքի սղութեան կամ տնտեսական տագնապի շրջան մը չէ որ բացատրապէս կ՚րանայ հաւատալ ուղղորդներուն ոչքերը։ Բայց միթէ Հայ. Եկեղեցին ալ իրեն յատուկ դիմադրութեան տարրերը չունի՞ այս մրցման մէջ։ Հայ ժողովրդեան դարաւոր տոհմային-եկեղեցական կեանքը, աւանդութիւնները, սովորութիւնները, բնտանեկան կապակցութիւնները, վերջապէս քիչով գոհանալու և զայն օտարին չատէն նախամեծար համարելու հայկական բնաւորութիւնը, — բա՛ւ է որ գէթ այն քիչը գտնէ ազգային շրջանակի մէջ։ Ասոնք ալ յաջողութեան տարրեր չե՞ն միթէ, զորս պէտք էր գիտնայինք, եւ պէտք է գիտնանք, արժեցնել։ Բայց մեք է՛ն տարրական կէտին վրայ թերի գտնուեցանք. այսինքն՝ յաւսով թէ նախկին հոգեւոր հովիւը թերեւս կարելի ըլլայ վերադարձնել, երկար ժամանակէ ի վեր անհովիւ եւ անխնամ թողուցինք Վանայ թեմը։ Այս զանցառութիւն չա՛տ սուղի նստաւ մեզ։ Յուսանք որ ուրիշ զանցառութիւններ, ուրիշ դժուարութիւններ ալ վրայ չգան՝ արդէն եղած կորուստներն անդարմանելի ընելով։

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Երազներ. — Ցնչառութեան ազդեցութիւնն երազին վրայ. — Կարծիքներ անոնց մեկնութեան մասին. — Արտաքին և ներքին ազդեցութիւն. — Թէ ինչո՞ւ մարդ չերազեր կենդանի երգերն և գոյներ. — Արտաքին եւ ենթագիտակցական յայտնութիւնը. — Ժողովուրդը. — Աշխարհիկը հրապարակ չէ։

Երա՜զ։ Իր յարափոփոխ ձեւերուն տակ՝ երազն, որ կատարելապէս կ՚անտեսէ ժամանակը, տեղն և գործողութիւնն՝ ուղեղային աշխատութեան ամենէն խառնակ, չփոթ վիճակներէն մին է։ Իր այլափոխութեանց մէջ, «ժառանգներու վերարտադրեալ երազ»ի մանաւանդ ձեւը մին է անոնցմէ՝ որ ամենէն աւելի կ՚զբաղեցնեն հոգեբանն և ռամիկին մէջ կ՚զարթուցանեն աւելորդապաշտ, սնոտի արհաւիրքներ Ո՞Հ, հնա՞ր է լսել, առանց սարսափի, Գաթռղեան՝ որ կողկողագին, գերեզմանային ձայնով մը կ՚ըսէ. «Մայրս՝ Ցեգարէլ եկաւ, մտեցաւ ինծի, չքեղօրէն հագուած ինչպէս իր մեռած օրը»։ Այսպէս, Թիլոռ և ուրիշ հեղինակներ կ՚հաստատեն թէ երազները կ՚մեկնուին յաճախ մահուընէ վերջ հոգիին ապրելուն հաւատքին վրայ։ Մարդ երբ կ՚երազէ իր մեռեալ մի բարեկամը կամ ծնողքն, — և այս առանց անմիջական և որոշ պատճառի, — ակներեւ է թէ կայ տեսակ մը մեռելակոչութիւն [évocation]. այն յիշատակներն՝ որ կ՚ներկայացնեն անհետացած անձը մեռեալ կամ կենդանի ժամանակին, միանգամայն հակասական են, իրարու կ՚րաղին, զիրար կ՚կորեն, իրարու կ՚խառնուին։

Այս կերպ մեռելակոչութիւններն անշուշտ օր մը պիտի լուսաբանուին աւելի՝ խորունկ ծանօթութեամբ ուղեղի գործունէութեան վրայ քան զոր ներկայիս մէջ չունինք։ Գիտութիւնը նախապէս պէտք էր ճանչնալ ճշտիւ մասնաւոր մեքենականութիւնն և յիշատակներու մթերման եղանակն ու- ունենալ գործարանին մէջ։ Իրենց ծայրայեղ փափկութեամբ, ձայնագիրին (phonographe) մեքենական արձանագրութիւններն այս նիւթին վերաբերեալ կարգ մը ծանօթութեանց ճամբայ բացին։ Թերեւս նմանօրինակ բան մ՚ալ գոյութիւն ունի յիշատակներո՞ւ և յիշողութեան մեքենականութեան մէջ։ Մ. Շապավէր, խոհուն գիտնական մը, կ՚հաւատայ թէ յիշատակներու արձանագրութիւնը կարելի է նմանցնել զգայուն փլաքներու խումբի մը վրայ տեղի ունեցած արձանագրութեանց։ Թերեւս, այս պատճառաւ երիտասարդութեան ժամանակ պատահած եղելութիւններն՝ հակառակ իրենց անկարեւորութեան, աւելի զօրաւոր կ՚նկարուին յիշողութեան մէջ, մինչդեռ նոր իրեր և եղելութիւններ ուղեղային նուազ զգայուն փլաքներ կ՚գտնեն և չեն տպաւորուիր։ Ծերունիներն ու պառաւները, չունենալով անմիջական յիշողութիւն, չպահելով նոյն իսկ նոր դէպքերու յիշատակը, կ՚պահեն ընդհանրապէս երկրորդական, այլ անցեալ, հին դէպքերու և իրերու զօրաւոր յիշատակը։

Հաւանականաբար տարբեր ուժգնութեամբ իրարու վրայ դիզուած յիշատակներու յիշատակներ՝ որք յատակէն դէպի մակերեւոյթ կ՚նուազին, մթերման մէջ է որ մեռեալներու վերաբերեալ երազներու բացատրութիւնը կ՚գտնենք, գիշերային այդ տեսակ մը մեռելակոչութիւններն որոց բանաստեղծութենէն ոչինչ պիտի պակսի, եթէ Գիտութիւնն հաստատէ ատոնց մեքենականութիւնը։ Երազներու մի այլ եղական յատկութիւնն ալ շատ դիտելի է։ Այսինքն՝ անգոյ կամ ցնորական դէպքեր, նուազագոյն կարեւորութիւն ունեցող եղելութիւններ տեղի կ՚ունենան երազներու, կամ զարմանալի մղձաւանջներու, մինչդեռ մեծ և իրական ցաւերը, կեանքի լուրջ դէպքերը, վիշտերը, վախերը, երազներու աշխարհէն դուրս են մեծաւ մասամբ. այս վերջիններ չերազեր։ Մարդ շատ լաւ կրնայ յիշել սիրեցեալ անձի մը մահն, որոյ վրայ դառնապէս արցունք թափած է, կրնայ ճշտիւ յիշել իրեն պատահած անհաւելի վտանգ մը. կրնայ յիշել, այո՛, այս ամէնը, բայց չերազե՛ր։ Արդարեւ, կ՚թուի թէ բուռն զգայութիւնները [sensation] այն վայրկեանին երբ առաջ կուգան, կ՚արտադրուին, իրենց բոլոր ոյժովը կ՚սպառեն անոր վրայ որ զանոնք կ՚կրէ. կ՚նմանի դառնութեան բաժակին զոր մարդ կ՚խմէ ցվերջին կաթիլ։ Արդարեւ, մարդ երբեմն կ՚ անենչայ երազե՜լ. ա՜հ, կ՚ուզէ, կ՚ցանկայ անուրջներու աշխարհին մէջ օրօրուիլ անգութ կամ մեղմանոյշ յուշագումերով. կ՚ուզէ յափշտակուիլ, գէթ երազին մէջ վայրկեան մը, երկնայրկեան մը ներկայութեամբ իր մէկ սիրեցեալին որոյ չիրմին վրայ օրերով մարգրիտ ցօղե՛ր կ՚ցօղէ։ Բայց ո՛չ։ Երազներու աշխարհին մէջ, անմիտ, անխելք, անկապակից բաներ միայն մարմին կ՚առնուն և հետզհետէ կ՚մեծնան։ Անոյշ յիշատակները, կենդանի յիշատակներն երազելու համար, պէտք է դիմենք բանաստեղծութեան եւ երեւակայութեան. արթնութեան մէջ մարդ միայն կրնայ երազել այն որուն կ՚տենչայ։

**** Թողո՛ւնք երազներն և մտնենք դարձեալ ցմ՛րտ իրականութեան մէջ։ Կարգ մը երկրաբաններ, գիտական փաստերով կ՚ջանան ապացուցանել թէ Երկիրը, փոխանակ իր «գնտակերպ» դասական ձեւին, ունի ձեւն հոլի մ՚ [...] արձակուած միջոցին մէջ։ Մոտծեցէ՛ք. Միւնէնի տսեն, Մ. Բէլլէր, Հան... ... մէջ. իր կարգին կ՚հաստատէ թէ մեք մարդկային երկճառնի, երկոտանի արարածներս կ՚բնակինք ճշմարտապէս ահագին սպունգի մը վրայ։ Եթէ չէք ձանձրանար — լրագրի փորձ սրբագրողներու նման — բացատրութիւն տանք մի քիչ Մ. Բէլլէրի «Երկրագնտին կեղեւին խոնաւաչափական յարգեցում» անուն գրքէն։ Հեղինակն ատոր մէջ ի նկատ առած է մանաւանդ ... ջուրն։ ժայռերն իրենց մէջ միշտ կ՚պարունակեն ջուր, երբ երկիրս մէջ են։ Ամէնէն կարծր ժայռերը, ինչպէս ... ..., ... , ... քարը, ո և է համեմատութեամբ ջուր ունին իրենց մէջ. ըստ կարծեաց Մ. Տըլէսի և Էլի տը Պոմոնի, ժայռերը միջին հաշուով 100ին 5 կ՚պարունակեն ջուր որ երկրային կեղեւին մէջ թափանցած է մինչեւ 18,500 մեթր խորութեամբ։ Կ՚հետեւի ուրեմն թէ, ընդերկրեայ ջրոյ ծաւալն է ... ... և ... ... և ...

րիւրամէթր խորանարդ, այսինքն երկրիս ... ... և ... մասն գրեթէ։ Ուրեմն, երկիրը կ՚պարունակէ իր հաստատուն մասին մէջ այնքա՛ն ջուր, որքան ովկէանոսներն և ծովերը։ Կայ ծովը՝ զոր կ՚տեսնենք և այն ... չենք տեսներ, բայց որուն վրայ կ՚բնակինք, թէեւ անվորութեամբ մեր ոտքերը... չոր կ՚մնան։ Երկիր-սպունգի վարդապետութիւնն ուրեմն պատճառներ յայտնելով ճշմարտութիւն մ՚է։ Ընդ-երկրեայ այս ջուրերուն ներկայութեամբն է որ մեր գունտին ներքին ջերմութիւնը կ՚պահպանուի։ Միեւնոյն ժամանակ լաւ հաղորդիչ ելեկտրականութեամբ և վատ հաղորդիչ ջերմութեամբ, կեդրոնական զանգուածին խոնաւ ծածկոյթը կ՚արգիլէ հողը տաքնալու բռնոց միասնելու սատիճան, ըլլայ արեւուն ճառագայթներէն կամ ընդերկրեայ ջերմութեան անդրադարձմամբ։ Արտաքին և ներքին երկրաւորերուն մէջ կայ միանգամայն փոխանակում մը. զոգինսամբ և ծրծմամբ ովկէաններէն բարձրացած ջրերը կրկին ճամբայ մը կ՚կատարեն, կէս օդային, կէս երկրային. երթալու համար հասարակաց ընդունարանը և պատերազմ չքանալու։ Այս է պատճառն որ գետերու և առուներու ջրերն իրենց մէջ աղ կ՚պարունակեն։

**** Թողո՛ւնք պահիկ մ՚ալ մեր երկրագունտը, դարձնե՛նք մեր ակնողիքը դէպ ի երկնակամարն անհունութեան, դէպ ի լուսաշող գնտիկներն՝ որք կ՚նշողեն մեր գլխուն վերեւ լռիկ ու մնջիկ։ Բայց նախ Նարեկը ձեռք առնունք. «Զայն հառաչանաց, հեծեծանաց աղաղակի...» ունկն դի՛ք։ Սիւէն Բէտէրեան անուն ոմն կ՚գրէ Բ...ն Խմբագրութեան. «Ամէն ժամանակ ժողովրդն հետաքրքրութեան առարկայ եղած է ժամանցի նորանոր նիւթեր ստեղծելու, իսկ այդ նիւթն եթէ ինքնին ներկայանայ մեծ բարիք մ՚է նորա համար. մի ժամանակէ ի վեր այդպատեղ անհրաժեշտութեան ... րակարգի առատ նիւթ մատակարարած է մեր քաղքին և շրջակայից [անշուշտ ուրիշ քաղաքներու ալ] ժողովրդոց բանակցութեանց։ Ամէն ոք առով կ՚հետաքրքրուի, կ՚մտադրոյի։ Ուղեւորն՝ իր ուղեցոյց Լուսատեղ, ամէն կարգի Արհեստաւորն՝ առաւօտուն Աւետաւորին, Ուսեալն՝ Երկրագնտիս դրացի Լուսնին, երեւակայութեան մարդն՝ Արուսեկին, Թագուհւոյն, Արեւելից Դրշխացուն, չողացնցող և չողշող ձայնով, Հնագրադն երբեմն մարդկային պաշտելոյն, Նահիտին = Անահիտին = Արուսեկին = Զիւհրէին = Տիրողին = Նանէին = Վէնիւսին = Ափրոդիտէին = Լիւսիֆէրին = Լուսաբերին են. ծանօթութեանց տիրուհի Դիցուհւոյն՝ տարակայութեամբ կ՚մօտաւորուին, և ձրի ենթադրութեամբք կարծեաց գուշակութեանց բա՛ւ մը կը հայթայթեն. իսկ աւելի լուրջ խորհողներն՝ այս մասին ձեռնպահ գտնուելով և խնդիրը մասնագէտներու թողլով չեն կարող իրենց զարմանքը զսպել երբ կ՚տեսնեն որ Տրէյփիւսեան որին և մեծադղորդ խնդրով զբաղող մամուլն՝ որուն նպատակն է երկրին և ժողովրդին օգտակար հանդիսանալ՝ այս էական խնդրոյն նկատմամբ լռութիւն կ՚պահէ։ Ի պէտս թելադրեալ ձեր մեծապատուութեան կ՚դիմեմ և կ՚խնդրեմ որ մասնագէտներու ուշադրութիւնն հրաւիրէք...» Այս է ահաւասիկ ողրոց ... ... զոր Պ. Բէտէրեան կ՚բարձրացնէ Արուսեկին կարծեցեալ կորստեան վրայ։ Ո՛չ, սիրելի Բէտէրեան, ... ըներ, Արուսեակը չէ՛ կորսուած. իր լուսաշող կաթիլներն յաւիտեանս անմխիթար չեն թողուր զմեզ։ Անշուշտ բաւական յոգնութիւն կրած էք Արուսեակ մոլորակին այդքան շողշողուն տիտղոսները ժողվելու. երբ կ՚ըսէք ... ... կամ ... ..., ինչո՞ւ կ՚մոռնաք ... ... կամ ... . գիտէք անշուշտ որ Արուսեակը ներքին մոլորակ մ՚է և արեւուն չուրջը կ՚դառնայ երկրիս պէս. արդ՝ այդ ժամուն առողն ուղղակի բոլորտիքը շրջած ատեն մեզ նկատմամբ երբեմն արեւուն արեւելեան եւ երբեմն ալ արեւմտեան կողմը կ՚տեսնուի. առաջին պարագային մէջ արեւէն վերջը կ՚մանէ մարն և հետեւաբար իրիկուան հորիզոնին վրայ կը տեսնուի և կ՚կոչուի գիշերավար կամ աստղ երեկոյեան, իսկ երկրորդ պարագային մէջ արեւէն առաջ կ՚ելլէ արշալուսոյ ատեն կ՚տեսնուի ու կը կոչուի լուսաբեր կամ աստղ առաւօտու։ Այսպէս ուրեմն, երբեմն երեկոյեան աստղ երեկոյին՝ երբեմն ալ առաւօտուն և երբեմն ալ գիշերներն և նոյն իսկ ցերեկներն իր սիրափառ երեսը

կ՚ցուցնէ մեզ։ Շատ երկար պիտի ըլլար Արուսեկին պատմութիւնն ընել ձեզ. կ՚յորդորենք որ դադրեցնէք ձեր յուզումը, քիչ ժամանակէն զայն պիտի ողջունէք դարձեալ իբր աստղ առաւօտու, երբ դաղրի գիշերավար ըլլալ։

Պ. ՄԱՐՆՈՍԵԱՆ

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ ՀԱՅ-ՊԱՏԱՐԱԳ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ԿԻՐԱԿԻ ՄԸ

Խաւա՛րը չուրջը կ՚տիրէ, աղօթարանի մութ կամարներուն տակ, դուրսը՝ մութ-խաւար մթնոլորտը տիրած կուլայ Լոնտոնի յաւիտենական թըշուառութեան վրայ, և մեք՝ մտնելիք նապէս խոնաւ-խաւար Լոնտոնի փողոցներէն թափառելով, թաչտելով անպաշտպան ձագերու պէս, — ես և ընկերս — կ՚երթանք ապաստանելու Մայր Եկեղեցիի թեւերուն տակ։ Մեծ անհամբերութեամբ և սրտի բաբախումով ուժգնօրէն ներս կ՚մտնենք տաճարէն, տեսնելու համար մի քանի տարիէ ի վեր կորսուած լուս պատարագն Հայ. Եկեղեցիին։ Հո՛ն թանձրացեալ մութին մէջէն կ՚լսեմ Եհովային ձայնն, ու այդ խիտ խաւարին մէջէն խորանին վրայ վառող լոյսերուն ճառագայթները կ՚հասնին չուսուած աչքերուս, ինչ փոյթ թէ կեանքն ու աշխարհքը սեւ են, ինծ կ՚հասնի լո՜յս երկինքէ՜ն, Հայ. Եկեղեցիի գըղեցկուն մէջէն անցնելով հրաշափառ։

**** «Խաղաղութի՜ւն», կ՚աւետէր կ՚ընծայաբերէր Հայ քահանան բեմէն, «խաղաղութի՜ն ամենեցու՛ն»։ Որքա՛ն քաղցր ու երկնաւոսիկ է այդ պատգամ որ Զարինը չէ. համեստ ու երկիւղած Հայ քահանա՛ն իշխանութիւն առած Աստուծմէ կ՚պարգեւաբաշխէ աշխարհի, խաղաղութի՛ւնն՝ որ Ցիսուս-Աստուածը թողուց. «Զխաղաղութի՜ւն թողում ձեզ, բայց, զխաղաղութիւն իմ ձեզ տամ՛»։

**** Աստուա՛ծ իմ, ապուշ դարձեր էի, խօլ, վերացնող ձայնին ներքեւ հայ տէրտէրոջ, որուն բերնէն ելած անձիւր խօսք, անձիւր բառ լոյս է որտավառ, և յո՛յս՝ հոգեհանգիստ. «Տէր Աստուա՛ծ, ողորմեցեա քահանայս, օրհնեալ զամենեսեան»։ և օրհնուելնիս կ՚զգայինք կարծես նոյն այդ վայրկեանին ուր յիմակ մը Հայերու սիրտերը բաբախեցին միահամուռ, յիշատակներով ալ անշուշտ։

**** Քահանան, ամպիոնի՜ն վրայ, քիչ ետքն սկսաւ և աւարտեց իր քարոզն երբ ամէն տեղ դպիր, ամէն տեղ աղօթկիր հայերն երգել սկսան «Հայր մեր»ը. աղօթքը Տէր Ցիսուսին։ Եւ կ՚երգէին անոնք, որոց մենք ալ կ՚երգակցէինք, «մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն...»։ Եւ ո՞վ, այդ սրբազան յափշտակութեան մէջ, յանկարծ յետադարձ ակնարկ մը չնետեց աշխարհի ոստանին մէջ [ի Լոնտոն] իշխանապետող փորձութեանց վրայ ու չզգայ ինքզինքն ուժովցած։

**** Տէր հայրը ճաշակ բերաւ, որ դեռ ինծի համար Ոսկե-կոխն էր, մորս սովրեցուցած անունն, Ոսկի զանոնքն, որ մորթուած էր հոն, սեղանին վրայ, եւ ես, աչքերս ու ուշքերս լարած կ՚նայէի, տեսնելու համար Ցիսուսի Ոսկե-կոխին զոհաբերութիւնն հայ քահանային ձեռքով։ Ու չէի տեսներ, ա՛խ, մութ էր աշխարհը, տաճարն, եթերակամարն, աչքերս, ամէն բան, ամէն բան մութ էր, այլ ի՛նչ փոյթ, պէտք է մտնենալ ու լո՛յս առնել, Լո՛յսն որ աշխարհ եկաւ եւ լուսաւորեց մարդկութիւնն որ խաւարին մէջ նստած էր ու կուլար։

**** Այլ, աւելի՛ սքանչելի է խորհուրդն Հայ. Եկեղեցիին՝ որ ներող է Ցիսուսի չափ, լուսապայծառ է անգաղտնիք՝ երկնքի պէս։ Մո՛ւ չէինք պահած, ու Տէր հայրը նեփ՜ց... մինչ, անդին, վարը սպասող հոնդիսատես Անգլիացին, կին ու այր, իր նախապաշարուած եկեղեցւ վարդապետութիւններովն յաւէտ կ՚փութար դատել ու դատապարտել իսկ զիս։

**** Եւ Աստուած որ — Լոնտոն մտնելէ կ՚զգուշանայ — մեր պատարագի ժամուն խորան իջած էր և իր կենդանի ջուրէն կուտար մեր ծարաւ սիրտերուն, երբ վիրաւոր սիրտս կ՚ցուցնէի իրեն, բայսաւ իր կողն ու վէրքը ցուցուց, հաց կուտար մեր գաղթականներուն, կենդանի հացն, «հացն կենա՛ց որ բաշխի ի մեզ», ու դարձեա՛լ խաղութիւն կ՚բաշխէր կայ օտ եւ տանջուած հոգիներուն։

**** Տէր պապան ինծի նշխարներ տուաւ որ «պզտիկներուս տանիմ»։ աննկարագրելի էր պզտիկներուս զգացած հրճուանքը, «նշխա՛րք, ժամու հաց, որ հետք մաս ալ բերա՛ծ էր Միւսի՛ն — ուսկի՞ց է որ — Պոլիսէն փոթա- յով բերել տուած է, — հա՛, մեզք չէ՞ մի սաւ — » ու բոլոր հիգերնին կը թափէին Miss A...ի կամ Mr. B...ի և կամ Mrs. C...ի բացատրել... Broad ... Round ... Jesus ... like ... this ... ու խաչելութիւնը կ՚ձեւացնէին արդէն բարոյապէս խաչուած վայրավատին մանուկները։

Մէտ-Բէճ Խ. Ս.

ՏՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԸ ԵՒ ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՏՐՈՑ ԽՆԴԻՐԸ

Տնտեսական անձկութիւնները պահ մը մոռցնել տուած էին տօներու հաճոյքն ու կարեւորութիւնը։ Այս տարի ալ քանի կ՚մօտենար Ցունուար 6ի մեծ տօնը, որ իրեն հետ կ՚բերէ սովորաբար ձմրան խստութիւնն ալ, կարծես այնքան և աւելի կ՚չատնային մտահոգութիւնք։ Տիրող սղութեան պատճառաւ չատցած էր աղքատներու թիւը։ Ոչ սակաւ ընտանիքներ կ՚խոչտանգուէին ցուրտէ ու անսուաղութենէ։ Զինուորական տրոց յետաձգման մասին Կայսերական գթութեան շնորհած երկու տարուան պայմանաժամը կ՚աւարտէր, և թէպէտ ժողովրդեան կարողութիւնն ի վիճակի չէր գումար պարտքն հատուցանելու, տեղային կառավարութիւնն իր պաշտօնին պարտականութիւնը կատարելու համար պատրաստութիւն կ՚տեսնէր։ Ահա տագնապալից պայմաններ։ Սակայն, որպէս ուրախութիւնները, նոյնպէս և վիշտերը չեն կրնար տեւական ըլլալ։ Ցունուար 4ին ծագեց գթութեան արեւն Արաբկիրի հայ ժողովրդեան վրայ. և յոյս ու սփոփանք սփռեց։ Այդ էր Պատրիարքական հեռագիրն որով ժողովրդեան կ՚աւետէր թէ Ն. Կ. Վեհափառութիւն հայրագութ գոռովով իրաւէ հանած է տարի մ՚եւս յետաձգելու զինուորական տրոց գանձումը։ Հառաչանքներով ուռած կուրծքեր ողողուեցան լոյն, կայդուրիչ շունչով մը։ Ծրագրոյ երկոյին Առաջ. տեղապահ Մուշեղ Ծ. Վրդ. եկեղեցւոյ բեմէն տալով այս աւետիսն, աղօթեց մեր Օգոստափառ վեհապետին թանկագին կենաց արեւշատութեան համար, և ժողովուրդը ջերմեռանդօրէն մասնակցեցաւ այս սրտագին մաղթանքին։ Կայսերական այն շնորհէն զատ, երբ մեր մերկ աղքատներ ալ զգեստաւորուած կ՚տօնէին Փրկչին Ս. Ծնունդն, ու Երկինք ալ սառնաշունչ օդերու մէջէն երբ յանկարծ կ՚պարգեւէր մեզ գարնանային տաքուկ, պայծառ օր մը, ինչպէս եղաւ Ծննդեան առաջին օրն, ալ ուրախութիւնն ի՜նչպէս չարծարծուէր, չճառագայթէր մեր սրտերուն մէջ։ Ծննդեան առաւօտուն Տեղապահը բացառիկ օրուան մեծութիւնն ու խորհրդաւորութիւնը։ Արաբկիրի բոլոր հայ ժողովուրդը թափուած էր Մայր-Եկեղեցին, եւ մինչեւ վերջը հոգեպարար գոհունակութեամբ ունկնդրեց եկեղեցական արարողութեանց, որք նոյնպէս տեղի ունեցան սովորականէն չատ աւելի ներդաշնակութեամբ, շնորհիւ կազմակերպուած դպրաց խմբին։ Ցետ աւարտման ժամերգութեանց, Առաջնորդարանի մէջ տեղի ունեցան ընդունելութիւններ ու շնորհաւորումներ. եւ ժողովուրդն ալ ուրախ սրտով փոխանակեց աւանդական այցելութիւնն ազգականներու, դրացիներու ու ծանօթներու հետ։ Տեղապահը տեղական տուրքով հագուեցուցած է ցարդ 2—300 մերկ կարօտեալներ, և կ՚աշխատի մինչեւ 5,600ի հասցնելու սփոփեալներու թիւը։ Ցաջողութի՜ւն։ Յ. Պ. Մ.

Արաբկիր

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ընկերութիւն մը պիտի կազմուի ի մօտոյ ի Բարիզ, Անգլիոյ Նաւային Դաշնակցութեան կազմակերպութեան նման։ Ծովային Նախարար Լոքրուա հետեւեալ շրջաբերական նամակը ղրկեց Ֆրանսայի նաւահանգիստներուն վերատեսուչներուն, Նաւային սպայակոյտներուն և հրամատարներուն. — «Պարոնն՛ե՛ր, — Ֆրանսական Ծովային Դաշնակցութիւն անուամբ ընկերութիւն մը կազմուեցաւ, որոյ նպատակն ու կանոնադրութիւնն հրատարակուեցան 1899 Ցուն. 29ին ծովային պաշտօնաթերթին մէջ։ Քաջալերելու համար այս ընկերակցութիւնն, որ կրնայ ի Ֆրանսա եւս ունենալ մեծ և օգտակար ազդեցութիւն մը ինչպէս նմանօրինակ Ընկերութիւնք ուրիշ երկիրներու մէջ, պատիւ ունիմ խնդրել ձեզ թէ նաւատորմին սպաներն ու զինուորները

կ'արտօնէ անդամակցիլ նոյն ընկերութեան և ջանալ օգտակար ըլլալ անոր, ինչպէս բրիտանական կառավարութիւնն ըրած է իր Նաւային Դաշնակցութեան համար»։ Վերջերս ի Ֆրանսա հաստատուած բազմաթիւ Դաշնակցութեանց մէջ այս Նոր Ընկերակցութիւն կարեւորութեան կողմէ միւսները կ'գերազանցէ։ Այս Ծովային Դաշնակցութիւնը կազմելու գաղափարն առաջին անգամ յղացաւ Մարք Լանարի, 1897 Յուլիս 10ին Սբիդհէտի Նաւահանգիստին ականատես ըլլալէ ետք (Վիքդորիա Թագուհւոյն յոբելեանին առթիւ)։ Այս նաւահանգէս արտասովոր տպաւորութիւն ըրաւ իր մտքին վրայ։ Կազմական կանոնագրին մէջ կ'յայտարարուի թէ ընկերութեան նպատակն է ծառայել Ֆրանսայի նաւային պաշտպանութեան զարգացման, օժանդակել առեւտրական նաւատորմին ընդհանուր շահերուն։ Դաշնակցութիւնը խոյս պիտի տայ ամէն քաղաքական վիճաբանութենէ։ Նախաձեռնութեան Յանձնաժողովը հասարակութեան հրաւէր կը կարդայ հետեւեալ ութ նպատակներու համար, 1. Պաշտպանութեան նաւատորմին զարգացում. 2. Առեւտրական նաւատորմին զարգացում. 3. Օժանդակ Յածանաւերու զարգացում. 4. Ընդծովեայ հեռագրական հաղորդակցութեանց զարգացում. 5. Նաւային ջրանցներու զարգացումն ի Ֆրանսա. 6. Ուշադրութիւն հրաւիրել 1900ի Նաւային Ցուցահանդէսին, որուն մեծ կարեւորութիւն պիտի տրուի. 7. Նաւային հանդէսներու կազմակերպութիւն Ֆրանսայի և իր գաղթավայրերուն մէջ, և Նաւային մեծ տարեդարձներու տօներ. 8. Նաւաստիներու համար Փոխադարձ Նպաստի Ընկերակցութեանց մղում տալ։

ՍԸՐ ՔԼԱՐ ՖՈՐՏ, որոյ մահը ծանուցինք երէկ, իր դիւանագիտական ասպարէզն սկսաւ 1851ին, երբ իբրեւ դիւանագիտական կցորդ Նաբոլի ղրկուեցաւ, և շարունակեց այդ ասպարէզը մինչեւ անցեալ տարի։ Իբրեւ կցորդ, քարտուղար, Բ. կարգի կամ Ա. կարգի դեսպան Անգլիոյ ներկայացուցիչն եղաւ աշխարհի շատ կողմերը։ Նաբոլիէ գնաց Մունիխ, յետոյ Լիզպոնա, Պրուսէլ, Քոբլընցէ, Վիեննա, Պուէնոս Այրէս, Քոբէնհակ, Բեդերսպուրկ, Մատրիտ, Կ. Պոլիս և վերջապէս 1893ին ի Հռոմ, ուր մնաց մինչեւ 1898։ Իր երկայն ասպարէզին մէջ յաճախ կարեւոր և փափուկ բանակցութեանց մտաւ, զորս կ'վարէր ի մեծ գոհունակութիւն իր կառավարութեան։ 1884ին երբ Մատրիտի դեսպան էր, իր բանակցութիւնք յաջողեցան և 1886ի Ապրիլին անգլեւսպանիական առեւտրական պայմանագրութիւնն ստորագրուեցաւ։ Այս ծառայութեանց իբրեւ վարձք իրեն տրուեցան Ս. Միքայէլի և Ս. Գէորգայ Մեծ Խաչը։ Այս թուականէն առաջ 1878ին, երբ Արժանթին Հանրապետութեան մօտ անգլիական ներկայացուցիչն էր, իր յաջող բանակցութեանց արդիւնքն ա'ն եղաւ որ Արժանթինի և Ուրուկուայի միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւնք վերսկսան։ Բայց թերեւս իր ամէնէն կարեւոր բանակցութիւնք եղան ի Բարիզ 1883ին Նիւֆաունտլէնտի ձկնարաններու մասին։ Այս միջոցին Սըր Քլար Ֆորտ անգլիական պատուիրակն էր, 1884 Ապրիլին ստորագրեց անգլեւֆրանսական համաձայնութիւնն, որ մեծապէս կ'տարբերի 1857ին կնքուածէն, որովհետեւ Ֆրանսական Ծովեզերքին քանի մը մասերուն վրայ մի միայն Ֆրանսացւոց համար օրինաւոր ճանչցուած իրաւունքն հաւասարապէս ճանչցուեցաւ նաեւ անգլիացի հպատակներուն համար, թէեւ միեւնոյն ատեն պայման դրուեցաւ որ Անգլիացիք ձկնորս Ֆրանսացւոց գործը չարգիլեն։ Այս կերպով ֆրանսական մենաշնորհը մէջտեղէն վերցաւ, և Ֆրանսացիք կը վայելեն լոկ գերակշիռ դիրք մը։ Այսպէս Ֆրանսա այդ թուականէն իսկ զիջում ըրաւ Անգլիոյ, բայց իբրեւ փոխարինութիւն՝ Ֆրանսայի նպաստաւոր կերպով կարգադրուեցաւ Լիպըրտ կղզիներուն և Դահիդիի գերիշխանութեան խնդիրը։ Սըր Քլար Ֆորտ ի Բարիզ թաղուելու փափաք յայտնած ըլլալով, Ուրբ. թաղուեցաւ։ Թաղման ներկայ էր հանգուցելոյն որդին, եւ Սըր Ֆրանսիզ Ելիըդ, Սոֆիայի անգլիական ներկայացուցիչը։ Վիքդորիա թագուհին ցաւակցական հեռագիր ղրկեց հանգուցելոյն ընտանիքին ի Բարիզ։

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ խնդրոյն վրայ ճառ մը խօսելով, Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովոյ անդամներէն Ճ. Պրայս ըսաւ թէ «Համալսարանական Քոլէճ կոչուած հաստատութեանց աճումը մեր ժամանակի յոյժ կարեւոր և նշանակութեան արժանի իրողութիւններէն մին է։ Այս երկրին մէջ (Անգլիա) կան տասնեւվեց այսպիսի հաստատութիւններ, և ամենքն ալ ունին արդիւնաւոր ուսուցչական խումբեր և ուսանողներու միշտ աճող թիւ մը։ Ամենքն ալ կրթական հաստատութիւններ են։ Ուրախառիթ պարագայ մ'է որ Համալսարանական Քոլէճները կ'փափաքին ամենքն ալ մէկ խումբ կազմել, կամ մէկ Համալսարանական Քոլէճի մը շուրջ հաւաքուիլ։ Այսպէս եղած է Հիւսիսային Անգլիոյ մէջ, ուր Լիտսի, Մանչէսդրի և Լիվըրբուլի Համալսարանք միացան Վիքդորիա Համալսարանը կազմելու համար։ Դիտելի պարագայ մ'է որ այսպիսի Քոլէճներու թիւն աւելնալով, պակսած չէ Օքսֆորտի և Քէմպրիճի հին Համալսարաններն յաճախողներուն թիւը։ Ընդհակառակն, Օքսֆորտի և Քէմպրիճի աստիճանաւորներուն թիւը կրկնապատկուած և նոյն իսկ աւելի է վերջին 30 տարիներուն մէջ։ Վերջին 40 տարիներուն Օքսֆորտի և Քէմպրիճի Համալսարաններուն կրած փոփոխութեանց ամէնէն կարեւորն է կղերական դասընթացքներու ջնջումը։ Այսօր դաստիարակութիւնն ու կրթութիւնը կեանքի գործնական կողմերն ալ կ'մշակեն շնորհիւ այս քոլէճներուն։ Օքսֆորտի և Քէմպրիճի Համալսարանք ուսանողաց ազատութիւն չէին տար և իրենց դասարաններ չէին բանար կիներու առջեւ։ Այսօր սակայն ուսանողք աւելի ազատ են իրենց ընտրութեանց մէջ և կիները կրնան հետեւիլ դասարաններու, և Անգլիոյ կրթական ազգային համար ուրախառիթ պարագաներ են ասոնք։ Ընկերային և տնտեսական տեսակէտով շատ խնդիրներ կան տակաւին, որք պէտք է լուրջ ուսումնասիրութեան և մտածման առարկայ ըլլան ձեռնհասներու կողմէն, և առաւելութիւն մ'է որ Անգլիոյ այս հիւսիսային մեծ և ճարտարարուեստ կեդրոններուն մէջ կը գտնուին գործնական միտքի տէր և ուսեալ տնտեսագէտներ, որք պիտի ջանան կրթական խնդիրն հաշտեցնել դրամագլուխի և աշխատութեան պէտքերուն։»

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՔՈՒԲԱ. — Ամերիկեան կառավարութիւնը մասնաւոր պաշտօնով ի Քուպա ղրկեց զՌոպէրդ Բորդըր, իմանալու համար թէ Քուպայի ապստամբներուն բանակը պիտի ցրուի՞ եթէ Ամերիկեան կառավարութիւնը վճարէ երեք միլիոն տոլար կղզիին հասոյթներէն։ Երեսուն հազար Քուպացիներու վճարում պիտի ըլլայ։ Քուպացիք առ նուազն երեսուն միլիոն տոլար կ'պահանջեն։ Ամերիկեան կառավարութիւնը պիտի հասկցնէ իրենց թէ իր կողմէ եղած ոեւէ վճարում իբրեւ պարտք պիտի նշանակուի կղզիին համար, և Միացեալ Նահանգներն իբրեւ անոր առժամանակեայ պահապանը, չեն ուզեր պարտքի բեռան տակ ընկճել կղզին իր անկախութեան առաջին վայրկեաններուն։ Հետեւաբար կ'առաջարկեն առ այժմ երեք միլիոնով գոհ ըլլալ և Քուպայի ապագայ կառավարութեան թողուլ նոր վճարում ընել, եթէ արժան դատէ։ Սակայն ոեւէ վճարում պիտի չըլլայ, մինչեւ որ Քուպացի ապստամբաց բանակը չխոստանայ զէնքերնին յանձնել և ցրուիլ անմիջապէս։ Միւս կողմէ Ուաշինկդընէ կ'հեռագրուի թէ ապստամբապետ Կոմէզ վաթսուն միլիոնի չափ տոլար կ'պահանջէ Միացեալ Նահանգներէն իր զինուորներուն վճարելու, և Քուպայի բանակը պիտի չցրուէ մինչեւ որ խնդրուած գումարը չտրուի իրեն։ Նախապէս եղած երեք միլիոն տոլարի կարգադրութիւնը կը մերժէ այսօր։

— Հավանայէ ի Համպուրկ եկած նամակներ կ'յայտարարեն թէ Միացեալ Նահանգաց քաղաքացիներ սկսած են Քուպայի մէջ հաստատուիլ և կը ջանան բարեկարգ վարչութիւն մը հիմնել հոն։ 1895էն ի վեր գրեթէ 650,000 հոգի մեռած են պատերազմներէ և պատերազմի հետեւանքներէ։ Կղզին տասն միլիոն բնակիչ պահելու չափ հարուստ է, բայց այս պահուս կան հոն մէկուկէս միլիոն միայն, ասոնցմէ կէս միլիոնը սեւամորթ։ Միացեալ Նահանգները շատ փայլուն գործ մ'ըրած եղան կղզիին տէր ըլլալով հակառակ անցելոյն բոլոր կորուստներուն։ Վերջին վիճակագրութեանց նայելով, 1897ի ամբողջական հասոյթք գրեթէ 26½ միլիոն տոլար եղած են, և եթէ պատերազմի ծախքերը 12 միլիոն տոլար հաշուուին, դարձեալ մեծ առաւելութիւն մը կայ հասոյթներուն կողմն, և կրնայ գործածուիլ կղզիին ապագայ բարւոքման։ Լոկ մաքսային հասոյթները տասն և չորս միլիոնէ աւելի եղած են, և այս գումար կրնայ գոցել հարկ եղած փոխառութեան մը տոկոսն, և կ'աւելնայ իսկ։ Բայց ասկէ զատ, Անգլիեանց Մարգարիտ հասոյթի ուրիշ աղբիւրներ ալ ունենալով, ոսկեհանք մ'է Միացեալ Նահանգաց համար, մանաւանդ ծխախոտի, շաքարի, ռոմի, խահուէի, քաքաոյի և մեղրի հասոյթներով։ Լեռներուն մէջ կ'գտնուին շատ հանքեր, և մարթի վաճառականութիւնն, որ այսօր անհետ եղած է, կրնայ դիւրաւ վերակենդանանալ, որովհետեւ լեռներուն ստորոտը գտնուած ընդարձակ դաշտավայրերն ընտիր արօտատեղիներ կրնան ըլլալ։ Կղզիին ներսերը գտնուած հսկայ անտառներուն անհուն գանձերը բնաւ չահագործուած չեն, թէեւ անոնք կը պարունակեն գրեթէ երեսուն տեսակ փայտեր, ներկի փայտեր և բժշկական տունկեր, որք դիւրաւ կրնան արտածուիլ։ Օտար միտքն ու դրամագլուխը պէտք է մտնեն այդ երկրին մէջ, որուն բոլոր դրամը մինչեւ հիմա քամեցին և վատնեցին սպանիացի կառավարիչները։

—Ուաշինկդընէ վերջին հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնն որոշած է մինչեւ 15 միլիոն տոլար տալ Կոմէզի զօրքերուն։ Ի'նչ որ ալ ըլլայ, կղզին հասոյթներուն հաշւէն պիտի անցնի։ Քուպացիք համոզուած են որ այսպիսի կարգադրութիւն մը կրնայ երկարել Ամերիկացւոց գրաւումը։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ.—Պերլինի և Համպուրկի մէջ զինուորականներու խաղամոլութենէ առաջ եկած գայթակղութեանց վրայ խօսելով, պատերազմական նախարար Ջոր. Ֆոն Կոսլըր Ռայխսդակին ելմտական յանձնաժողովին առջեւ յայտնեց պատահած դէպքերուն վրայ և յայտարարեց թէ Կայսրը խիստ և անխնայ պատիժներ տնօրինած է այդպիսիներուն դէմ՝ չարիքն արմատախիլ ընելու նպատակաւ։ Սպաներուն մէջ խաղամոլութիւնը նուազած է, և միջոցներ ձեռք կ'առնուին հիմա որպէս զի սպայք պարտաւոր ըլլան իշխանութեանց իմաց տալու դրամ կամ ոեւէ խաղամոլութեան ամէն դէպք։ Զինուորական դպրոցներուն մէջ ևս մեծ հսկողութիւն ի գործ պիտի դրուի այս մասին։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՇԱՔԱՐՆ ԾԱՄԵՐԻԿԱ.—Երբ Բրուսիոյ Երեսփ. Ժողովը գերմանական շաքարի ճարտարարուեստին ապագային վրայ կ'վիճաբանէր (Տես երէկի Բիւզանդիոն). Ծախողը Շաքարին Ամերիկեան Ընկերութիւնն ի Նիւ Եորք իր կազմակերպութիւնը կ'ծանուցանէր քսան միլիոն տոլար դրամագլխով։ Այս կերպով ցոյց կ'տրուէր թէ Գերմանք ապարդիւն ջանքեր կ'ընեն իրենց շաքարի արտադրութեանց հրապարակ գտնելու համար Ամերիկայի մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱՎԱՅՐԵՐԸ.—Մինչեւ հիմա Գերմանք գէշ աչքով կը նայէին Գերմանիոյ գաղթային ձեռնարկութեանց մէջ անգլիական դրամագլխին մասնակցութեան, բայց քանի մը ամիս է ի վեր հակառակ կարծիք մը գոյացած է ի Պերլին, և թերեւս գերման կառավարութիւնն ալ կ'քաջալերէ այս կարծիքը։ Արեւմտեան Ափրիկէի Հարաւային Քամէրոններու գերման ընկերութեան մէջ անգլիացի դրամատէրներ կան շահագործելու համար այն ընդարձակ նահանգներն որոց տէրն է Համպուրկի Վէօրման առեւտրական տունը։ Անգլիական դրամագլուխը մեծ գործ կը կատարէ նաեւ արեւելեան գերման Ափրիկէի երկու ընկերութեանց մէջ, որոց մին խահուէ կ'մշակէ և միւսը ձգախէժ կ'հաւաքէ։ Օտար, մանաւանդ անգլիական և պելճ դրամագլուխներուն գերման գաղթային ձեռնարկութեանց մասնակցութեան գլխաւոր պատճառն ա'ն է թէ այս ընկերութիւնք կազմուած են վարպետորդի սեղանաւորներէ որք իրենց շահը կ'նային միայն և քաղաքական միտումներու կարեւորութիւն չեն տար։ Կառավարութիւնն ոչ կուտայ այս Ընկերութեանց, որովհետեւ գերման գաղթավայրերուն շահագործութեան նպաստաւոր կ'նկատէ զանոնք։

ԴԻՒԱՆԱԳԷՏ մը սրամտօրէն դիտել կուտայ թէ Հոլանտայի մայրաքաղաք Լա Հէ զինաթափութեան դեսպանաժողովին գումարման տեղ որոշուած ըլլալուն գլխաւոր պատճառն ա'ն է որ խաղաղութեան Դեսպանախորհրդոյ մը համար ամէն տեղէ աւելի պատշաճ է այնպիսի քաղաք մը ուր ի մօտոյ պիտի հնչեն ամուսնութեան հանդէսի զանգակներ. (Հոլանտայի Վիլհէլմին թագուհւոյն ապագայ հարսնիքին ակնարկութիւն)։ Բայց այս սրամտութիւն քաղաքական աշխարհին համար անկարեւոր է Հռոմէ եկած սա' անախորժ լուրին քով թէ Իտալիա չուզեր որ Պապը մասնակցի դեսպանախորհրդոյն, և իր ներկայացուցիչ կուշտ կուշտի նստի Լէոն ԺԳ.ի ներկայացուցիչին հետ։

ՄԱՔԻՆԼԻ ՆԱԽԱԳԱՀ. — Ուաշինկդընի օրաթերթերուն մէջ հրատարակուած յայտարարութիւն մը կ'ըսէ թէ Մաքինլի Նախագահ Հաշտութեան Դաշնագրին վաւերացման ծերակոյտին մէջ գտած ընդդիմութենէն ա'ն աստիճան զգածուած է որ իր առողջութիւն խանգարուեր է, և պատերազմին ատեն ու անկէ առաջ ցոյց տուած զարմանալի կորովն ու զօրութիւնն անհետ եղած են։ Նախագահին քարտուղարն յայտարարեր է թէ Մաքինլի իրօք յոգնած և ուժասպառ եղած է պատերազմին եւ հետեւորդ դժուարութեանց պատճառաւ, սակայն սխալ է թէ հիւանդ ինկած է։ Նախագահին պէտք ունեցածը քիչ մը հանգիստ է միայն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ կ'շարունակէ արտաքսել Դանիացիները Շլեզվիկէ։ Անցած Գշ. օր տասնեւվեց Դանիացիք արտաքսուեցան։

ՄԱՏՐԻՏԷ իբրեւ անհիմն կ'հերքուին այն զրոյցներ Անգլիա չարաճճի ուրախութիւն զգացեր է Սպանիոյ պարտութեան վրայ, եւ թէ մտադիր է քանի մը կտոր հող գրաւել Ճիպրալդարի շրջակաները։

ԼՈՔՐՈՒԱՅԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ.—Ֆրանսայի ծովային նախարարն իտալական թերթի մը թղթակցին հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրեր է, կ'հեռագրեն Հռոմէ։ Նախարարը նախ անպատեհ կերպով խօսեր է անգլիական Նաւային ուժին վրայ, մինչ դեռ իտալական նաւատորմին վրայ մեծ գովեստով խօսեր է. [Իրա՞ւ է!!!]։ Անգլիացւոց զօրութիւնը կ'կայանայ միմիայն իրենց նաւերուն թուոյն մէջ։ Ֆրանսա այսուհետեւ արագընթաց մեծ զրահաւորներ, յածանաւակներ և ընդծովեաներ միայն շինել պիտի տայ։ Ըստ Լոքրուայի, Ցարին զինաթափութեան առաջարկը պիտի չյաջողի։ Լոքրուա յայտարարեր է նաեւ թէ Միջերկրականի ֆրանսական նաւաբաժինն, որուն կ'հրամայէ Ֆուռնիէ ծովակալ, ի մօտոյ պիտի այցելէ իտալական նաւահանգիստները։ Այս տեսակցութեան ներկայ պայմ մը յայտարարած է թէ Անգլիոյ հետ կռիւ մը մօտալուտ ըլլալով Ֆրանսա ծայրայեղ պատերազմի մը կ'պատրաստուի, բայց օրէնքի պատերազմ մը պիտի չըլլայ ինչպէս Սպանիացիք ըրին Ամերիկացւոց դէմ, այլ դիտական պատերազմ մը։ Ֆրանսայի յատակագիծն է իր իսկ նաւատորմը պահել իր նաւահանգիստներուն մէջ, և ծովասպատութեան միջոցաւ մեծ վնաս հասցնել Անգլիոյ, անօթի թողուլ զայն ևն։ Անգլիացիք ֆրանսական ծովեզերքները պաշարելով մեծ վնաս հասցուցած չեն ըլլար Ֆրանսայի։ Գալով ֆրանսական գաղթականութեանց, Անգլիա ա'ն ատեն միայն կրնայ տիրել անոնց երբ 100 հազար մարդոց բանակ մ'ունենայ։

ՍԻՍԻԼ ՐՈՏՍ Պելժիոյ Լէոբոլդ թագաւորին կողմէ ունկնդրութեան ընդունուեցաւ ի Պրուսէլ։

ՊՈՒՔՐԷՇԷ կ'հեռագրուի թէ Տէլէօրման, Օլդ և Ռոմանիդի գաւառներուն մէջ ընկերվարականք գիւղացիներուն միտքերը գրգռեր են, բայց չեն յաջողիր իրենց նպատակին հասնիլ։ Քաղաքային իշխանութեանց միջամտութիւնը բաւական եղեր է միտքերն հանդարտեցնել առանց զինուորական միջամտութեան պէտք ըլլալու։ Ամբողջ երկրին մէջ կատարեալ անդորրութիւն կ'տիրէ։

ՑԱՐՆ ՈՒ ՑԱՐՈՒՀԻՆ Ցարսքոէ-Սէլոյէ Բեդերսպուրկ գացին։

ՊԱՐՈՆ ՏԷՐԷՆԹԱԼ աւստրիական դեսպան անուանուեցաւ ի Բեդերսպուրկ։

ՄԱՏՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ.—Քասանըրորդ զօրաբանակին անպաշտօն տեղակալներէն Պիւռան ամբաստանուած է թէ ազգային պաշտպանութեան վերաբերեալ վաւերաթուղթ մը ուզած է օտար գործակատարի մը յանձնել։

ՊՕԼ ՏԷՇԱՆԷԼ, Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովոյ նախագահը թերամուէի նոր գծի մը բացման առթիւ ճառ մ'արտասանելով, ըսաւ թէ 1898 տարին Ֆրանսայի համար երջանիկ տարի մը չէր, այլ Մանչի կողմն և բուն իսկ ֆրանսական երկրին մէջ դիզուած ամպերն սկսած են ցրուիլ։

ԲԻՒՔԱՌ ԳՆԴ. եւ Ռօժէ Զօր. ի մօտոյ երես առ երես պիտի բերուին։

ՔՐՆԷ ՏԸ ՊՈՒՐԷՌ Էքօ տը Բարիի մէջ նոր յօդուած մը հրատարակելով կ'ըսէ թէ պատերազմական նախարար Ֆրէսինէ կատարելապէս գիտէ քանի մը դատաւորներու գէշ արարքն եւ կ'յորդորէ որ նախարարը գործին միջամտէ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՈՑ ԴԷՄ.—Փիլիպպեանց ըմբոստները Մանիլայի վըրայ յարձակեցան Փետր. 5ին (երէկ). Ամերիկացիք կռիւն ընդունեցին։ Երկու կողմէ սոսկալի հրձգութիւն եղաւ։ Ամերիկացիք յաջողեցան վանել Փիլիպպեաններն որոցմէ թնդանօթ մը առին։ Քանի մը գերիներ ալ բռնեցին։ Ամերիկացւոց կորուստն է 20 մեռեալ և 125 վիրաւոր։ Փիլիպպեանց կորուստն յայտնի չէ։

ԱԿԻՆԱԼՏՕ սպանիական կառավարութեան առաջարկեց սպանիացի ոչ-զինուորական գերիներն ազատ արձակել հինգ հարիւր հազար տոլարով։ Սպանիա մերժեց այս առաջարկութիւն որով կերպով մը ճանչցած և պաշտպանած պիտի ըլլար Փիլիպպեան ապստամբները։

ՄԱՐԻ ԼՈՒԻԶ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ.— Արքհիդուքս Եոզէֆ և իր կինն արքհիդքսուհի Քլօթիլտ, Ֆէրտինանտ իշխանին քոյրը, չէկոզ պսակներ ղրկեցին ի Սոֆիա, դագաղին վրայ դըրուելու համար։

—Ռումանիոյ թագաւորին ներկայացուցիչ Քանդիանօ Բորէսքօ զօրավար Սոֆիա մեկնեցաւ։

—Պելկրատի պալատի դիւանագիտական գործակատար Կէորկիէֆ Ալէքսանդր թագաւորին յայտնեց Ֆէրտինանտ իշխանին շնորհակալութիւնն իր ցաւակցութեան համար։

— Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր կողմէ Լէոբոլտ Սալվատոր արքհիդուքս Սոֆիա մեկնեցաւ։

ՔԼՕՆՏԱՅՔ.—Հանքերը բանեցնելու վերջին եղանակին մէջ 4,000 հանքագործ աշխատելով, հակառակ ամէն կերպ դժուարութեանց, երկու միլիոնէն մինչեւ երեք միլիոն անգլ. ոսկիի հարստութիւն մը հաներ են Քլօնտայքի հանքերէն։ Այս տարուան քանակութիւնն աւելի առաջ կ'իմացուի։ Ճարտարագէտները կ'ըսեն թէ Քլօնտայք 50 տարիի չափ ոսկի պիտի տայ։ Ներկայ տարիէն ետքը, շատ պիտի դիւրանայ Քլօնտայք երթալու գործը, կ'ըսէ Օր. Շօ, որ իբրեւ Թայմզի թղթակից անցեալ տարի Քլօնտայք գնաց, վերջին ծայր տոկունութիւն, յանդգնութիւն և հնարամտութիւն ցուցնելով։ Իր երկրախուզութեան արդիւնքն յունուար 31ին բանախօսութեամբ մը պարզեց ի Լոնտոն Մէթրօբոլ պանդոկը, նշանաւոր գումարման մը մէջ։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ.— Սալմաստի Մահլամ գիւղին մէջ Պարսիկներ երկու Հայ սպաններ են։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Մէճիտիէ ականակուռ պատուանշան տրուեցաւ Քաղաքային Պաշտօնէից Ընտրութեան Յանձնաժողովոյ անդամ Հիւսէյին Համտի պէյի։ Բ. կարգի Օսմանիէ՝ Սոֆիայի Գերման ընդհ. հիւպատոս Մ. Րիխդաւիէի և Պելժիական հիւպատոս Մ. Բըթի Թէսոզէի։

ԴԱԴԱՐՄԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ.—Թուրքերէն և Արաբերէն Մալիւմադ օրաթերթն ու շաբաթաթերթն, և Թուրքերէն ու Ֆրանսերէն Սէրվէդ օրաթերթերն, իրենց կանոնի հակառակ ընթացքին պատճառաւ, դադրած են։ 25 Ցունվար 1314

ԵՄԵՆԻ ՆԱՀԱՆԳԻՆ կեդրոնին մէջ, կայս. հրամանաւ, կառավարական ընդարձակ և հոյակապ պաշտօնատուն մը պիտի կառուցուի։

ԹՈՒՐՔ ԵՒ ՀԵԼԼԷՆ պատերազմի միջոցին, Վոլօ-Լարիսայի երկաթուղւոյ գիծն, որոյ արտօնատէրն է ռուս հպատակ Մ. Մավրոքորտաթօ, Օսմ. զօրաբանակին փոխադրութեանց ծառայած էր և արտօնատէրն հատուցում կ'պահանջէր սպառած հանքածուխին և այլ նիւթեղինաց համար։ Իգտամ կը ծանուցանէ թէ կայս. հրամանաւ, ձեռնհաս անձանցմէ յանձնաժողով մը կազմուած է արտօնատիրոջ տրուելիք հատուցման քանակութիւնն որոշելու համար։

ԲԱՐԻԶԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԻՆ օսմ. մասնաճիւղին շինութիւնը, կայս. հրամանաւ, վստահելի ու կարող անձի մը պիտի յանձնուի, պայմանաւ որ Բարիզի օսմ. դեսպան և օսմ. Քոմիսէր Մունիր պէյ վերին հսկողութիւն ի գործ դնէ շինութեան ու այլ գործառնութեանց վրայ։ Յանձնառուն իր մէջ պիտի հոգայ օսմ. տաղաւարին շինութեան ծախքը, զոր ապա պիտի առնէ շահագործումէն։

25 ՕՍՄ. ՍՊԱՅՔ, որք կայս. հրամանաւ Գերմանիա պիտի երթան իրենց զինուորական կրթութիւնը գործնականապէս կատարելագործելու Գերման բանակին մէջ, պատրաստութիւն կ'տեսնեն Պայրամի տօնէն անմիջապէս վերջ մեկնելու, առաջնորդութեամբ Քամֆհէվէնէր փաշայի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Կ. Պոլսոյ և Քէօսթէնճէի միջեւ ընդծովեայ հեռագրաթել մը զետեղելու համար, գերման ընկերութեան մը տրուած արտօնութեան առթիւ, Վիլհէլմ կայսր շնորհակալութեան հեռագիր մ'ուղղեց առ Վեհ. Սուլթանն, ըսելով թէ գաղափարաց ու զգացմանց ուղղակի փոխանակութիւնը դիւրացնող նոր կապեր հաստատուած են երկու երկիրներու միջեւ։

ԱՆԳԼԻՈՅ Թագուհւոյն կրտսեր որդին՝ Քոննոդի դուքսն իր տիկնոջ հետ նախընթաց օր Սուտա (Կրետէ) հասաւ։

ԼԱ-ՀԷՅԻ (Հոլանտա) օսմ. դեսպան Միսաք էֆ. մեծ ճաշ մը տուաւ ի պատիւ արտաքին գործոց նախարար Պոֆոռի։ Շատ մը քաղաքագէտներ, ազնուականներ եւ դեսպանական մարմնոց անդամներէն ոմանք ներկայ գըտնուեցան։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Բէշդէր Լոյտ կ'ըսէ թէ Արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութեան հետ կնքուած պայմանագիրը վաւերացուած չըլլալով շահակից տէրութեան կողմէ, վարչապետ Կրէքով, որ կ'բաղձայ բարեկամական համաձայնութեան մը գալ, նորէն բանակցութեան պիտի մտնէ երկաթուղւոյ ընկերութեան հետ, ինչպէս նաեւ այն դրամատէրց հետ, որոց միջոցաւ Պուլկարիա փոխառութիւն մը պիտի կնքէր, իր արժէթղթոց տոկոսի սակը զեղչելու համար։ Հաւանաբար այս բանակցութիւնք Վիեննայի մէջ տեղի պիտի ունենան։

ՇՈՒԷՏԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ.— Մայրաքաղաքիս շուէտական դեսպանատունն հասած վերջին լրոց նայելով, Օսկար թագաւորին առողջական վիճակն զգալապէս բարւոքած է։ Ն. Վեհափառութիւն ամսոյս վերջը Պիարից պիտի երթայ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ կուսակալութիւնը, կայս. հրամանաւ, 3 միլիոն ղշ.ի հող պիտի գնէ Պրուսայի նահանգը ղըրկուած խոյամ գաղթականներուն բաշխելու համար, որպէս զի անոնք երկրագործութեամբ պարապին յօգուտ երկրին։

ՓՈԹՈՐԻԿ Ի ԿՐԵՏԷ.— Կրետէէ կը գրեն թէ Ցունուար 11ին կղզիին Լեանոա կողմն, Այս Վասիլի գաւառակին մէջ բուռն փոթորիկ մը ծագելով, 24 ժամ տեւեր և մեծամեծ վնասներ պատճառեր է։ Եկեղեցիներուն զանգակները, սաստկաշունչ հովին չկըրնալով տոկալ, գետին ինկեր և կոտր կոտր եղեր են։ Լեռներու ու բլուրներու վրայ և ձորերու մէջ գտնուած բոլոր ծառերն արմատախիլ եղեր են։ Ձիթապտուղի հունձքը դեռ ամբողջացած չըլլալով, կէսէն աւելին փճացեր է։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ.— Պերլինի Լրագիրք գոհունակութեամբ կ'արձանագրեն Վեհ. Սուլթանին երկու Իրատէներն, որոց մին Անատոլուի Երկաթուղեաց Ընկերութեան արտօնութիւն կ'շնորհէ նաւահանգիստ մը շինելու ի Հայտար-Փաշա կամ Սկիւտար, ինչպէս յարմարին յատակագծերն, և միւսը՝ գերման տան մը արտօնութիւն կ'շնորհէ ընդծովեայ հեռագրական … մը դնելու Քէօսթէնճէի և Կ. Պոլսոյ միջեւ։ Այս տուն Գերմանիոյ հեռագրաց և թղթատարական վարչութեան ներկայացուցիչն է։ Շնորհիւ այս նոր թելին, և շնորհիւ այն թելին որ արդէն կ'հաստատուի Պերլինի եւ Պուքրէշի միջեւ, Կ. Պոլիս ուղղակի թելով մը պիտի կապուի Պերլինի հետ, և Օսմ. վարչութիւնն այլ եւս պիտի չհարկադրուի միայն Վալոնայի, Պոնա-Սէքրայի եւ Սոֆիայի կարօտ մնալու, Արեւմտեան Եւրոպայի հետ հաղորդակցութեանց մէջ։ Գերման Լրագիրք այս յաջող արդիւնքները շնորհակալութեամբ կը վերագրեն Վիլհէլմ կայսեր Արեւելեան ճամբորդութեան։

ԻԶՄԻՐԻ ԴԷՊՔԸ.— Մեր երէկի թուով ծանուցուած արկածին համար հետեւեալը կ'գրեն մեզ Իզմիրէ.—Երէկ, Ցունուար 22, երեկոյ ժամը 5.30 (Ը. Ե.) Կէօզթէփէյէ եկող 4 թիւ կրկին շոգենաւն և Իզմիրէ մեկնող 5 թիւ Ալիտէ շոգենաւը զօրանոցին դէմ իրարու բախելով, Իզմիրէ մեկնողը քանի մը վայրկեանի մէջ ծովուն յատակն իջաւ. իսկ միւսը վնասուեցաւ։ Մէջը բաւական ճամբորդ կար, մանաւանդ դպրոցական և մեծ մասամբ Հայ։ Բարեբախտաբար պահակ ֆօլէկէյին նաւակները ժամանակին օգնութեան փութալով, ազատեցին գրեթէ ամենքը, բացի դըպրոցական 12 տարեկան տղայէ մը, որ մինչեւ այժմ կորսուած կ'համարուի։ Սոյն ցաւալի դէպք նաւապետներու անխոհեմութեան կ'վերագրուի, իսկ ոմանք կ'ըսեն թէ այս երկու նաւապետներ ժամանակէ մ'ի վեր իրենց ունեցած մէկ խուլ հակառակութիւնն յագեցնելու համար այս միջոցին դիմեր են. բայց ի'նչ կ'սպասուի 15—18 մէճիտ ամսական առնող նաւապետներէ, որք ժամանակ մը առաջ … եւ ապա նաւապետ կ'դառնան պզտիկ ամսականի մը յանձնառու ըլլալուն համար»։

ԼԻԱԳԱԹԻ արծաթ շքադրամ տըրուեցաւ Տպագրական Տեսչութեան գրաքննիչ Ահմէտ Համտի պէյի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ հիւպատոսարանը քըննութիւն բացաւ հասկնալու համար թէ Քըմինկ նաւապետ, որոյ դիակը ծովէն գտնուած էր, անձնասպա՞ն եղած էր եթէ ոչ ոճրագործութեան մը զոհ գացած։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Կայս. Դիտարանին ուղղեալ հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ Քասթէմունիի մէջ երէկ երկրաշարժի բուռն ցնցում մը զգացուեր է, որ 5 րոպէ տեւեր է։ Բարեբաղդաբար կեանքի կորուստ չկայ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ Լէօյտա զրահաւորն երէկ Սելանիկ ժամանեց։

ՍՈՖԻԱՅԷ կ'ծանուցուի թէ օդն, որ քանի մ'օր առաջ գեղեցիկ էր, յանկարծ փոխուելով, սկսած է ձիւնել, և ցուրտն զգալի եղած է։

ԿՐԵՏԷԻ կարօտելոց ի նպաստ բացուած հանգանակութեան գումարը ցարդ 1,140,308 ղշ.ի յանգած է։

ԵԱԳՈՎԱՅԻ մէջ (Ալպանիա) զօրանոց մը եւ զինուորական հիւանդանոց մը պիտի կառուցուի, կայս. հրամանաւ։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ.—Օսմ. ծառայութեան մէջ մտնող երկու գերման սպայք այսօր արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով մայրաքաղաքս կ'սպասուին։

ԹՈՒՐՔԵՒՍԵՐՊ առեւտրական պայմանագրի յանձնաժողովն, իր Շր. օրուան նստին մէջ, սակացոյցներու քննութեամբ զբաղեցաւ։ Իգտամ կը կարծէ թէ երկու կողմանց պատուիրակները վերջնական հրահանգներ ստացած ըլլալով, կ'յուսացուի թէ յառաջիկայ գումարման մէջ կատարեալ համաձայնութիւն պիտի գոյանայ։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպան Միրզա Մահմուտ խան, որ Շր. օր մայրաքաղաքս վերադարձաւ, երկու օրէ ի վեր հիւանդ է։

ԵՐԿԱՐԱԿԵԱՑՆԵՐ.— Անցեալներն Այնթապի մէջ խոյամ գիւղացի մը ներկայացած է Նուֆուս Իտարէսին, 117 տարեկան և ամուսնութեան համար հրամանագիր խնդրած է։ Հաս մ'ալ 108 տարեկան նմանապէս պիտի ամուսնանայ եղեր։ Ասոնք տակաւին քաջողջ եւ կորովի վիճակ մ'ունին և յոյս կուտան եղեր բաւական երկար ատեն ապրելու։

ՄԵԾ ԿՂԶԻԷ կ'գրեն Մօնիթէօրի թէ անցեալ Եշ. իրիկուն երեք չարագործք փորձեր են մտնել Խրիսոդոյի մենաստանը։ Վանքն յատուկ պահապան չունենալով, Խրուսդ քարակոփ մը կը կատարէր այդ պաշտօնը, վանքէն դուրս գտնուած փայտեայ տաղաւարին մէջ պառկելով։ Խրուսդն աղմուկէն արթննալով, ուզեր է արգիլել երեք չարագործներուն ներս մտնելը։ Ասոնցմէ մին դանակի հարուած մը տուեր է Խրուսդին կողին, բայց սա, թէպէտ վիրաւորեալ, իր ատրճանակն յարձակողին վրայ պարպեր և զայն գետին փռեր է։ Միւս երկու չարագործներն

իրենց ընկերոջ խնամը տեսնելով փախեր են։ Այն ատեն Խրուադը, վանքին կրօնաւորին աջակցութեամբ, որ պայթման ձայնը լսելով վազած եկած էր, չարագործին ոտքը ձեռքը կապեր և յաջորդ առաւօտուն ոստիկանութեան յանձներ զայն։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱԽՈՒՄԲՆ Ի ՃԵՆՈՎԱ.— Երբ Մէջուտիէ և Ասարը Թէվֆիգ զրահաւորք Մեսինայի առջեւ հասան, իտալական Մառխա-Բիա զրահաւորը դիմաւորեց զանոնք, և իտալական երաժշտախումբը նուագեց Համիտիէ քայլերգն։ Օսմ. մարտանաւք իտալական զրահաւորին առաջնորդութեամբ մտան Ճենովայի նաւահանգիստն, ուր Օսմ. սպայք և նաւազք անսովոր փայլուն ընդունելութիւն մը գտան իտալացի հիւրասէր ժողովրդէն։ Ճենովայի իշխանութիւնք իտալական թատրոններուն մէջ յատուկ օթեակներ յատկացուցին Օսմ. սպայից և նաւաստեաց համար, ցորչափ հոն առնեն ի Ճենովա։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը կ'զբաղի Սելանիկ-Մանասթիրի երկաթուղւոյն ճիւղին քննութեամբ, որ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, պիտի երկարի մինչեւ Կլասոնա։ Այս նոր գիծ ռազմագիտական մեծ կարեւորութիւն ունի։

ՄԻՒՇԻՐ ՇԱՔԻՐ ՓԱՇԱ, կայս. հրամանաւ, Սոֆիա պիտի երթայ, վեհ. Սուլթանին ցաւակցութիւնն յայտնելու Ֆերտինանտ իշխանին, և յանուն կայս. կառավարութեան, ներկայ գտնուելու Մարի-Լուիզ իշխանուհւոյն յուղարկաւորութեան։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԷ 139 խուլամ նոր գաղթականներ հասան Իզմիր անցեալ Դշ. օր։

ԵՐՈՒՈՐԵԱԿ.— Լուր կ'տրուի մեզ թէ Ղալաթիա, Փուլէ-Գափու թաղին մէջ, վանեցի սրճարար Զաքար աղայի կինն այս գիշեր երեք մանչ զաւակ մէկէն ծներ է։ Երեք նորածիններն անմիջապէս մկրտուելով, կոչուեր են Սեղրակ, Միսաք և Արեգնազով։

ՉԵՂՏՈՒՄ.— Սըվազի նահանգին Թէնուս գաւառակին Նախագահ Ատեանի Ա. քարտուղար Շէնազ էֆ., նախագահին անուամբ գործադիր պաշտօնէի յատուկ կնիք մը փորագրել տալով, զանազան թուղթեր կնքեր և զեղծումներ գործեր է։ Միւս կողմէ իր հայրն ալ գործադիր պաշտօնեայ կարգել տալով, դատերու տէրերէն կաշառներ կորզեր և կեղծումներ ի գործ դրեր է։ Թէրճէմանը Հագիգաթ կ'ըսէ թէ այս զեղծ պաշտօնէին պարտքներուն վրայ քննութիւն կատարուած ըլլալով, թուղթերը ձեռնհաս պաշտօնատան ղրկուած են, և ի մօտոյ դատաստանի պիտի ենթարկուի։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԲԱՌԻՔ.—Մեծ ցուցադրութիւն գլխարկներու և ուրիշ նիւթերու, մեծ զեղչերով։ Դիմել Բերա, Մեծ փողոց, 188, ԲԱՌԻՔ վաճառատուն. Տէր Սիմոն Տարոլա։ 8—2

ԻՒՐՊԷՆ ՊԷԼՃ Ապահովագրական Ընկերութեան, ինչպէս եւ ՔՈՆԹԻՆԱՆԹԱԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ Տ'ԱՍԻՒՐԱՆՍԻ գրասենեակները փոխադրուած են Կամուրջին քով Վալիտէ Սուլթան խան, թիւ 9, ուր ամէն տեսակ ապահովագրական գործառնութիւնք կ'շարունակուին քան առաջնոյն։ 4—3

ՏՈԿԹ. Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ որ 15 տարիէ ի վեր, իբր բժիշկ, վիրաբոյժ մանկաբոյժ, յաջողակութեամբը գոհ ըրած էր հասարակութիւնը. վերջերս ուղեւորութիւն մ'ըրաւ Եւրոպա, մօտէն ուսումնասիրելու արդի վիրաբուժական գործողութեանց վերջին կատարելագործութիւնքը, գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ Եաքնպուրկի, Լոնտոնի, Բարիզի եւ Վիեննայի հիւանդանոցներուն մէջ տարիէ մը աւելի է'ն նշանաւոր վիրաբոյժներուն կատարած գործողութիւնները մօտէն ուսումնասիրած է. մանաւանդ ԿԱՆԱՆՑ ներքին գործարաններու ամէն գործողութիւնները (լաբարօթօմի) և պէտք եղած գործիքներն հոգալով վերադարձած է իր բնակավայրն ԻԶՄԻՐ։ Պատիւ ունի ծանուցանել թէ պատրաստ է դարմանել ամէն հիւանդներ և կատարել ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւն մարմնոյն որ և է մասին վրայ։ Կ'անդրադառնայ կոտրած և խախտած ոսկորներն նորագոյն կերպերով։ Մասնաւորապէս կ'դարմանէ կանանց հիւանդութիւններն է'ն կատարելագործեալ մէթոտներով։ Ամէն Ուրբաթ 3էն կ'դարմանէ աղքատաց ԱԿՆԻ, ԹՈՔԻ և ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւններն եւ վիրաբուժական գործողութիւն կ'կատարէ։ 3—1

ԸՆՏԻՐ ԳԻՆԻՆԵՐ

ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ ՄԱՌԱՆ

Ղալաթիա, Եաղլըքճըլար խան, թիւ 2

Սուքիասեան էֆ., ծանօթ հայ գինեգործն, այս ձմեռ եւս, նախորդ ձմեռներուն պէս, ի վաճառ հանած է ընտիր գինիներ տեղական, Մուքէթ, Քէշի մէմէսի, Նուրնիկեար և Հօրա խաղողներէն, սպիտակ ու կարմիր, երեքէն մինչեւ եօթն տարուան հնութեամբ։ Գիներ չափաւոր։ Լաւագոյն վկայութիւնք փափկաճաշակներու կողմէ։ 25—22

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Կ'լսենք թէ մի կողմէ Ազգ. Վարչութեան և Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, միւս կողմէ Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեանի միջեւ կնքեալ համաձայնութեան պայմաններէն մէկն ալ այս է որ Գարակէօզեան էֆ. շինուելիք Որբանոցին տեղն ընտրելու մասին Նախապատուութիւն պիտի տայ Եսի Գուլէին, թէեւ իր ձեռքը կապուած չէ բոլորովին, եւ եթէ պնդէ Բերայի կողմը շինել, կարելի չէ արգիլել զինք. բայց քանի որ Եսի Գուլէի կողմն հայթայթուելիք հողը մասամբ ձրի է, մասամբ ալ շատ դիւրագին կրնայ ձեռք բերուիլ, պայման անգամ դնել աւելորդ է թէ ո'ւր պիտի շինուի Որբանոցը։ Ս. Յակոբայ արդի շէնքը (Կ. Պոլսոյ Կեդրոնական Որբանոցը) պիտի ըլլայ լոկ Արհեստանոց. իսկ անոր քով, դէպի Գազը Ջէմէ, մաս մը հող Ազգն արդէն ունենալով, մաս մ'ալ Գարակէօզեան էֆ. գնելով, պիտի կառուցուի քարուկիր նոր շէնքն Որբանոցի, 5,000 ոսկի ծախքով, եւ մնացեալ 15,000 ոսկիով կալուած պիտի գնուի։— Այս առթիւ ըսենք թէ Ազգ. Վարչութիւնը շատ օրինաւոր գործ մ'ըրած կ'ըլլար ազգային հետաքրքրութեան գոհացում տալու համար, եթէ Գարակէօզեան էֆ.ի հետ վերջնապէս կնքուած պայմանագիրն հրատարակութեան տար ամբողջովին, յարակից ամէն վաւերաթուղթերով, ընդ որս կտակագիրը. զի քանի որ ամէն բան լմնցաւ և վիճաբանութիւնն ալ վերջացաւ, այսպիսի պաշտօնական հրատարակութիւն մը բնաւ ո'և է անպատեհութիւն չի կրնար ունենալ այլ եւս։

—Կ'լսենք թէ Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը բանակցութեան մէջ է հայ կօշկակար վարպետներու հետ, աւելի լուրջ ձեւով մը վերստին կօշկակարութեան արհեստ հաստատելու համար, այս անգամ ի Ս. Յակոբ։

—Չմշկածագի վիճակը թափուր կը մնայ, Տ. Թաթէոս վարդապետին Պալըքէսիրի Առաջն. Տեղապահ անուանուելովն, որ հրաւիրուած է մեկնելու իր նոր վիճակը։ Խառն ժողովոյ մէկ որոշմամբը Չմշկածագի հովուութիւնը յանձնուած էր Զարսանճագի Տեղապ. Տ. Մակար վարդապետին, բայց Չմշկածագի վիճակայինք իրենց առանձին հովիւն ունենալ կ'ուզեն, եւ շատ իրաւամբ, վասնզի տեղւոյն հեռաւորութեան և այլ դժուարութեանց պատճառաւ չի կրնար Զարսանճագի առաջնորդարանը զայն հովուել։ Կ'յուսանք որ Խառն ժողովն այս մասին բանաւոր ու գործնական տնօրէնութիւն մը կ'ընէ, որպէս զի չմատնուի լքման այս կարօտեալ վիճակ։ Միայն խնդիր է թէ ո'ր անձնուէր եկեղեցականը պիտի յօժարի երթալու Չմշկածագ։

—Վանէն եկած լուրերը դառն են, թէ' ժողովրդեան կարօտութեան և թէ Դոմինիկեաններու շահատակութեանց վրայ։ Բէր տը Ֆրանս, ասոնց գլխաւորը, կրօնական հրապարակ մը բացած է, և դաւանափոխութեան պայմանին ներքեւ հայ կարօտելոց նպաստ կ'բաշխէ այն դրամներէ զորս կ'ստանայ Եւրոպայէն։ Բայց Բէր տը Ֆրանս որքան որ կրօնական, աշխարհական պաշտօն մ'ալ կ'վարէ և այն է ֆրանսական հիւպատոսի տեղակալութիւնը։ Խնդիր է թէ Ֆրանսայի ժողովուրդը կ'ներէ՞ որ կարօտելոց համար իր տուած դրամն այնպէս գործածուի, և Ֆրանսայի կառավարութիւնն իրօք կ'հանդուրժէ՞ որ իր դրօշին ներքեւ Բէր տը Ֆրանս կրօնական հրապարակ մը հաստատէ։

—Իզմիրէ մեզ կ'գրեն Յունվ. 22 թուով.—«Նուպար փաշայի հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ մի քանի եկեղեցիներու մէջ։ Իզմիրցիք եղած կտակէն մեծ բաժին մը կ'յուսան, քանի որ փաշան Իզմիրցի ըլլալով ազգականներ ալ ունի հոս։

«—Մանթաշեաններու տունն յԱղեքսանդրիա փոստով խնդրած էին Զուհաճեանի նշանաւոր մահա-քայլերգը. երեւի պետական մեծանուն Հայ փաշային դագաղն երաժշտական հայ մեծ վարպետին marche funèbreովը պիտի առաջնորդուի ի գերեզմանատուն։ Այս սուգ քայլերգն է որ հանգուցեալ երաժշտապետն հոգելոյս Ներսէս Պատրիարքին համար գրած էր, և որ յետոյ իր վրայ նուագուեցաւ, և յետոյ Աւստրիոյ կայսրուհւոյն հոգեհանգստեան հնչուեցաւ, որու համար «Արեւելք»ի թղթակիցն իբր Պէնքի marche funèbre ը ներկայացուցած էր միամտօրէն։»

—Մանխայէ կ'գրեն մեզ Յունվ. 22 թուով.—«Պարտաճանաչ —սակայն ամէն բանի մէջ չի կարծուի— և շատ ալ երախտագէտ սիրտ մը կ'կրեն մեր քաղաքին վերի թաղի ազգայինները։ Աշխարհահռչակ փաշայի մահուան լուրն առնելնուն, որովհետև թուականէս 23 տարի առաջ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիի շինութեան համար' ողորմած հոգի փաշան մէկ խուքով 2,000 ֆր. նուիրեր է, գործնական մարդիկ' գործնականօրէն ցոյց տալու համար թէ երախտագէտ սիրտ մը կ'կրեն, Անուանակոչութեան տօնին օրն իսկ, յատուկ հոգեհանգստի պաշտօնը կ'կատարեն ի ներկայութեան ամբողջ թաղեցւոյն։ Եւ ո'վ գիտէ, այս թաղեցիներուն նման քանի' «ողորմի» ըսողներ պիտի ունենայ անմահ փաշան։»

— Բարիզէ հետեւեալ շահեկան տեղեկութիւնները կ'գրեն առ «Նոր Դար» Նուպար փաշայի մահուան պարագաներուն և իրմէ սպասուած կտակին նկատմամբ.

«Հանրածանօթ հայազգի քաղաքագէտ Նուբար փաշան մեռաւ Պարիզի Boissiere փողոցում ունեցած իւր ապարանքում, նոր տարուայ առաջին օրը, այսինքն 1899 յուն. 1ի առաւօտեան [ըստ հին տոմ., ըստ նոր տոմ. 13 յուն.]։ Ֆրանսական բոլոր թերթերը այդ լուրը հաղորդեցին հասարակութեան։ Ասւում է թէ հանգուցեալի մարմինը Եգիպտոս պիտի տանեն թաղելու։ Մի քանի ամսից ի վեր արդէն Նուբար փաշան հիւանդ էր. ասում էին թէ իւր բարեկամ ասպետ Ջունդի մահը, որ տեղի ունեցաւ սրանից մօտ երկու տարի առաջ, իւր վրայ շատ ազդել էր։ Որդին' Պօղոս փաշա, որ նմանապէս Եգիպտոսում մինիստրութիւն ունի, մի քանի անգամ իւր հրաժարականը տուել էր և ընդունելի չէր եղել Խըդիւից. սակայն վերջ ի վերջոյ Եգիպտոսի իշխանը ստիպուեցաւ թոյլատրել Պօղոս փաշային, որ իւր հօր մօտ մնայ նրա հիւանդութեան ժամանակ. Պօղոսը մնաց և յուն. 13/1ին հօր աչքերը փակեց։»

«—Ասում են թէ Նուբարի մեռնելով, վերջապէս կարելի պիտի լինի մի քանի հարուստ ազգայինների կըտակը գործադրել, վասն զի Նուբար փաշան, այդ հարուստների բարեկամը եղած լինելով, նրանք յանձնել են եղեր Նուբարին իրենց կտակի գործադրութիւնը։»

—Ինչպէս մեր մէջ, անանկ ալ է կ'երեւի թէ Ռուսիոյ Հայոց մէջ։ Եկեղեցական իշխանութիւնն եկեղեցականները կ'կոչէ իր յարմար դատած պաշտօնին, բայց երթալը կամ չերթալն այս վերջնոց ձեռքն է։ Անցեալ օր ծանուցինք թէ Ս. Հայրապետն Յովհաննէս Եպս. Շիրակունին Սանահնի վանահայր կարգած է։ Տփղիսէ վերջին լուրերուն նայելով, եպիսկոպոսը չէ գացեր, «զանազան արգելառիթ հանգամանքներու» պատճառաւ հրաժարական տալով։

—Ռումանիոյ Ֆոքշան քաղաքէն մեզ կ'գրեն Յունվ. 11/23 թուով.—«Քաղաքիս Հաիֆսիմեանց վարժարանին աշակերտուհիներն երկու տարի է որ յաջորդաբար թատերական պզտիկ ներկայացումներ կուտան տօներու առթիւ, իրենց աղքատիկ ընկերուհիներուն զգեստ շինելու համար. այս տարի մանաւանդ լաւ յաջողեցան թէ' ներկայացումն և թէ նպատակը։ Գաղափարը գնահատելի է այնու մանաւանդ որ աշակերտուհեաց բարի զգացումներու գործունէութիւնը կ'ներշնչէ իրենց դեռատի հասակին մէջ։»

ՄԱՆ. ԽՄԲ. — Ուրախութեամբ կ'արձանագրենք Ֆոքշանի Հայուհիներուն այս գովելի ձեռնարկն, որ կ'ցուցնէ թէ Հայութիւնը բոլորովին չէ մեռած այն ռումանական քաղաքին մէջ, թէեւ տեղւոյն ազգայիններուն անտարբեր ընթացքը գիտելով, որք ո'չ ազգային ընթերցանութիւնը կ'քաջալերեն, ո'չ ալ ազգային կրթութիւնը, պատճառ կայ վախնալու թէ այսպիսի հայկական ներկայացումներ շատ չանցած պատմական դէպքերու կարգը պիտի անցնին Ֆոքշանի Հայոց համար։

—Դուրէժի ռուսական հիւպատոսարանի թաճիր պաշը (առեւտրական խորհրդական) Պ. Սարգիս Յովհաննէսեան պաշտօնանկ եղեր է,... իր զոքանչին հետ ունեցած մէկ ընտանեկան վէճին պատճառով։

—Մայր-Աթոռը տարեկան 600 Բգ. թոշակ յատկացուցեր է Խըշիկ Վ.ին, Աստրախանի առաջնորդին աջակից ըլլալու, և պարսկահայ գաւառներն այցելելու։ Դէպ ի Մարաղա ճամբայ ելեր է վերջերս։

—Այնթապէ կը գրեն Դեկտ. 13/25 թուով.—«Զինուորական տրոց առթիւ վեհ. Սուլթանին նոր շնորհն անհուն երախտագիտութեամբ լցուց իր հաւատարիմ հպատակներուն սիրտը. Ս. Ծննդեան առտուն ջերմ մաղթանքներ եղան Ն. Վեհափառութեան համար, որուն ժողովուրդը մասնակցեցաւ սրտաբուխ ամէններով։»

— Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ Պատրիարքարան չգալով, իր բնակարանին մէջ զբաղեցաւ յարաբերական խնդրոց քննութեամբ։

—Յառաջիկայ Կիր. Թօփ Գափուի եկեղեցւոյն մէջ նոր Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութիւն պիտի կատարուի։ Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ Ընտրողական ժողովոյ նախագահ կարգուած է Տ. Վահրիճ Վ., որուն պիտի աջակցի Տնտեսական Խորհրդոյ քարտուղար Նշան էֆ. Փափազեան։

Ենի Գափուի Թաղ. Խորհրդոյ անդամք, կիր. օր Պատրիարքարան գացին, եկեղեցւոյն դասագլուխ մը կարգելու մասին տեսակցելու համար Ս. Պատրիարք Հօր հետ, բայց Ն. Սրբազնութիւն մեկնած ըլլալով յետաձգուեցաւ ուրիշ օրուան։ Կ'լսենք թէ Թաղ. Խորհուրդն այդ պաշտօնին ընտրելի կ'ներկայացնէ Տ. Խորէն Փէհլիվանեան, Տ. Միքայել Աշճեան և Սամաթիոյ Տ. Վարդան քահանաները։

—Սամուէն Յովհաննէս էֆ. Զաքեան Վարագայ Որբանոցին մէջ իր մէկ սանին տարեթոշակը (5 ոսկի) ղրկած է։

—Սղերդի վարժարանք, որք տոհմական տագնապին պատճառաւ փակուած էին, Գաւառ. աղքատիկ վարժարանաց ջանիւք վերաբացուած են։

— Զարսանճագի Առաջն. տեղապահ Մակար Վ. տեղւոյն վարժարանաց վրայ տեղեկութիւններ հաղորդելէ վերջ, խնդրեր է որ աղքատիկ ուսանողաց համար դասագրքեր ղրկուին։

—Աղթամարայ Որբանոցի տեսուչ Դանիէլ Վ. Ջատոյեան, որրոց ցուցակն և ճաշացուցակը ղրկեր է. նոյնպէս զինուորական տրոց գանձման յետաձգման համար եւս շնորհակալութիւն յայտներ է։

—Լրագրոյս գիտական աշխատակից Պարգեւ էֆ. Մարկոսեան, Տնօրէն Պէշիքթաշի և Օրթագիւղի ազգային վարժարաններուն, որ վկայեալ ճարտարագէտ է հանքաց, Երկրագործական նախարարութեան կողմէ Այտընի կուսակալութեան Մաքրիի հանքերուն երկրաչափ կարգուած ըլլալով, շաբթուս մէջ կ'մեկնի։ Յաջողութիւն կ'մաղթենք մեր մտացի քրոնիկագրին իր այս նոր ասպարէզին մէջ, որ իրեն արգելք պիտի չըլլայ շարունակելու իր գիտական յօդուածները։

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԻ 44րդ. թիւը հրատարակուած է օգտակար պարունակութիւններով.— Վարգի մշակութիւն և վարդիւղի պատրաստութիւն.—Շաքարամթերութիւն. — Ներկարարութիւն.— Ամրակում աղայի բանթալոնը, Նորավէպ.— Եւն. Եւն։ Դիմել առ Տնօրէն-Խմբագրապետ Ղ. Բոյատ. Եսկի Զապթիյէ, թիւ 19, Պաղչէ գափու. Հատը 40 փրկ. տարեկան 50 ղրշ. Արտասահման 15 ֆր.։

ՎՐԻՊԱԿ. — Հանգուցեալ Պետրոս էֆ. Գարակէօզեանի յուղարկաւորութեան շնորհակալեաց մէջ [Տես թիւ 689] Մերուն էֆ. Գարակէօզեանը պէտք է կարդալ Մերուն էֆ. Գրիգորեան։

ԱՅՍ ԱՒՈՒՐ ԹՂԹԱԲԵՐ

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՆԱՄԱԿՆ ԱՌ ԱԶԳՆ.—Վիլհէլմ Բ. հետեւեալ նամակն ուղղեց առ Իշխան-Վարչապետն, և հրատարակել տուաւ լրագրաց մէջ.

—«Խորին բարեպաշտութեամբ իմ ջերմագին երախտագիտութեան և շնորհակալութեան զգացումներս կ'արտայայտեմ առ Աստուած իմ ծննդեանս տարեդարձի օրն, երբ ակնարկս կ'նետեմ իմ կեանքիս բոլորուած չորս տասնեակներուն վրայ և իմ թագաւորութեանս առաջին տասնամեակին վրայ։ Եթէ անցելոյն մէջ զերծ չեղայ վշտաւութ դէպքերէ և անցքերէ, բայց եւ այնպէս Աստուծոյ շնորհիւ ճոխ պարգեւներ վայելած եմ իմ գերդաստանիս մէջ և իմ իշխանութեանս մէջ։ Անցեալ տարի յատուկ շնորհ մը եղաւ ինծ, իրագործելովս իմ եռանդուն փափագս, որով այցելեցի այն նուիրական վայրերն ուր մեր Տէրն ու Փրկիչը քալած է, և իր Փրկութեան գործը կատարած է, և յայնժամ առիթ ունեցայ նպաստել գերմանական ազդեցութեան բարգաւաճման այն հեռաւոր երկիրներու մէջ, ուր մեր հայրենակիցներէն շատեր պատիւ կ'բերեն գերման անուանն, իբրև ներկայացուցիչներ գերմանական զարգացման և քրիստոնէական եղբայրական սիրոյ։

«Իմ Պաղեստինի ճամբորդութեանս յաջողութեան համար զգացուած սիրալիր հետաքրքրութիւնն ինձ ցոյց տրուեցաւ շատ մը ջերմագին խնդակցութիւններով և օրհնութիւններով, զորս ստացայ իմ ծննդեանս տարեդարձին առթիւ ժողովրդեան ամէն դասերէն, թէ' գրով և թէ հեռագրով։

«Հայրենեացս սահմաններուն մէջ, ինչպէս աշխարհի ուրիշ կողմերն ուր գերման հայրենասէրներ կ'բնակին, հանդիսական գումարումներ և կարգադրութիւններ եղան, որք ապացոյց են վեհապետին և ժողովրդին սերտ միութեան։

«Խորին շնորհակալութիւն կ'յայտնեմ այս ցոյցերու մասնակցողներուն' իրենց անձնուիրութեան զգացումներուն համար։ Անոնք նոր ույժ մը կուտան ինծ' իմ բոլոր կարողութիւնս գործածելու իմ Հայրենեաց մեծութեան և օրհնութեան, և օրհնութեամբ Տեառն պահպանելու մեր ազգայ բարօրութեան հիմն, որ է Խաղաղութիւն։»

ՍՈՖԻԱՅԷ կ'հեռագրուի թէ Պուլկարական նոր նախարարութիւնը, թէպէտ Ռուսիոյ թշնամի և Աւստրիոյ բարեկամ համարուած է, Ֆերտինանտ իշխանին կողմէ ընդունուած է այն պայմանաւ որ Սթոյլոֆի և Տրակոն-Զանքոֆի խորհուրդ ռուսասէր աշխարհավարութիւնը շարունակէ։ Սթոյլոֆի նախարարութիւնն եւմտական զեղծումներու պատճառաւ կ'պախարակուէր արդէն։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ հիւսիսային ծովու նաւախումբին զրահաւորք, Ամիրալ Պոտէն, Տիւրիւի-տը-Լոմ, և Ֆորմիտապլ արտաքին փոփոխութիւններ պիտի կրեն և ասոր համար աւազան մտած են։

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՓՈՂՈՑ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1828 — 1828 L'UNION DE PARIS — ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

Դրամագլուխ և պահեստք	Ֆր.	94 Միլ.
Հասոյթ 1896 տարւոյ	»	18 »
Հատուցած վնասք	»	215 »

Դրամագլուխ և պահեստք	Ֆր.	135 Միլ.
Հատուցած վնասք	»	90 »
Ապահովագրեալ գումարք	»	246 »

Ընկերութեան գրամատունն է ՕՍՄ ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ.
Թուրքիոյ գործակալութեան Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Կենաց ճիւղին տեսուչ Տ. ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՊՐԱԼԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Կալաթիա, Թաշհանրարդան խան. Օսմ. Պանքային քով

ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՑ Առեւտրական Վարժարանիս միամեայ շրջանը բոլորելէ յետոյ, անոր ուղղութեան և յառաջդիմութեան վրայ վստահ, կ'վերսկսիմ կիրակնօրեայ դասախօսութեանցս։ Այս Յրդ շրջանի Ա. դասը պիտի ըլլայ Յունվար 31, կիրակի, ժամ 7ին։ Եօթն ամսոյ մէջ (միայն կիրակի օրեր 3 ժամ դրամամբ) կ'աւանդուին հետեւեալ կարեւոր ճիւղերը։

Ա. ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔ.— Առեւտր. թղթոց տեսակներն, անոնց կիրառման եղանակը, սեղանաւորական գործողութիւնք, եւն։

Բ. ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ. — Պարզ տոմար, կրկնատոմար և ընթացիկ հաշիւներ։

Գ. ՀԱՇՈՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ.— Առեւտուրի մէջ պատահած ընդհանուր հաշիւներ։

Օրագիրը յէտ կ'տրուի Վարժարանէն. Վճարումն է ամսական 20 ղրշ. կանխիկ։

ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ արհեստը (մարանկոզ) որ աղքատին հաց ու հարուստին հաճոյք կ'պատճառէ, միայն մէկ տարուան մէջ սովրիլ փափաքողք կը հրաւիրուին տեսակցութեան։ Մեր Վարժարանի մէջ արհեստապետ մ'ունինք որ հարկ եղած երաշխիքը տուած է մեզ արդէն։ Արհեստի հետեւողք պէտք է ըլլան 15—20 տարեկան և նախակրթական ուսմանց տիրացած։

Դիմել Առեւտր. Վարժ. Բանկալթի, Ճէտտիւէ փողոց 5—1

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 6 Փետր.— Վարչապետ և ներքին գործոց նախարար Տիւբիւի, պատերազմական նախարար Ֆրէյսինէ և դատական նախարար Լըպրէ երեկ իրիկուն երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցան դատական վերաքննութեան նկատմամբ։

—Կ'ըսուի թէ երեւան հանուած նոր լրտեսութեան գործը մեծ կարեւորութիւն մը չունի։ Ալեքսանդրիէ, կոչնագիր մը ստորագրուած է հետեւեալ զօրաց նախկին տասնապետ Բաբոյի դէմ, որ բանակէն արտաքսուած էր։

—Բանամայի ջրանցքին աշխատող գործաւորք դադրեցան։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 6 Փետր.—Այն յանձնաժողով որ Վճռաբեկ Ատենի իրաւասութեան օրինագիծը քննելու պաշտօն ունի, Ա. նախագահ Մազոյի քննութեան բոլոր թուղթերը քննելէ և պահանջած յաւելուածական բացատրութիւնները լսելէ վերջ, որոշեց ամբողջապէս հրատարակել Մազոյի քննութեան բոլոր պաշտօնաթուղթերը։ Իր վճիռն արձակելով երեսփոխան Ռոզի ծրագրին վրայ, որ կ'առաջարկէր Եզեռնադատ ճիւղը դուրս ձգել Վճռաբեկ Ատենի բոլոր միացեալ ճիւղերէն, մերժեց զայն։ Յանձնաժողովը նմանապէս մերժեց կառավարութեան մատուցած օրինագիծը։ [Բառ.]

—Երեսփ. ժողովը քուէարկեց Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան ելմտացոյցը։

—Ամերիկեան և անգլ. լուրեր կը ծանուցանեն թէ ցորենին գինը զգալի անկում մը կրած է։ Նիւ Եորքի վերջին գինն էր 75.78։

ՊԵՐԼԻՆ.—Պիզմարքի յաջորդ Վարչապետ Կաբրիվի կոմս մեռաւ այս առաւօտ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կ'հաստատուի թէ ապստամբք Մանիլայի առջեւ ծանր կորուստներ կրած և պարտուած են նահանջել։ Իրաց կացութիւնը ծանր կ'մնայ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Ինչպէս կ'գուշակուէր և որպէս գրած էինք այս բաժնին մէջ, Շր. օր գիներն ալ աւելի բարձրացան ու կարծես ալ չափ ու սահման չեն ճանչնար։ Տարիներէ ի վեր չտեսնուած բարձր վիճակ մ'ունին այսօր օսմ. թուղթերուն գիներն։ Երկթ. Փարիզի Սակարանին մէջ կ'արժէ 119 ֆր. և հոս 116 ու կէսի գնող կայ. իսկ քնս.ն հոս երէկ իրիկուն մինչեւ 26 ղշ. 15 փրկ. ելաւ։ Պանգ օթոմ.ի և Րէժիի թուղթերն նոյնպէս բարձր են։ Սպանիականն երկու օրէ ի վեր կ'մնայ 53.90ի վրայ, որ խիստ լաւ վիճակ մ'է։

Ոգեւորուած գործառնութիւններ։

ՓԱԿՈՒՄ			
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ.Ո.	26	12
Ամէնէն բարձր գին	»	26	15
Ամէնէն վար գին	»	26	5½
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	116	¼
Ամէնէն բարձր գին	»	116	¾
Ամէնէն վար գին	»	116	¼
ԲԱՑՈՒՄ 26 Յունվ.			
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ.Ո.	26	08
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	116	⅜
Օսմանիյէ	»	—	—
Րէժի	Օ.Ո.	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	—	—
Քաչտի ժէնէրալ Օթոմ.	Օ.Ո.	5	28
Երկրագործական Պանքա	»	8	33
Սոս. Օթ. Շանժ է Վալ.	Ա.Ո.	3	20
Օսմ. Ապահովագ. Ընկ.	Օ.Ո	4	14
Թրամուէյ բաժնեթ.	ղրշ.	730	—
» ժուիսանս	»	235	—
» պարտաթ.	»	498	—
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	299	—
Քարափ Կ.Պոլսոյ	»	466	—
ՍԹԻԼԱՆՑ			
Քոնսոլիտէ մէկ օրուան	Օ.Ո.	1	50
» ութ օրուան	»	3	50
Րումէլի Երկթղ. »	Ֆր.	—	—
» մէկ ամսուան »		—	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ			
20 Ֆրանքնոց	ղրշ.	87	37
Անգլիական ոսկի	»	110	15
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	20
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Քրիմից	»	51	05
Մէթալիք	»	66	50
Րուպլ Թղթադրամ	Օ.Ո.	8	52
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	110	07
Բարիզ 3 »	ֆր.	22	85
Ֆիորին ձանաս	»	10	83

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Փետր.			
Օսմ. Քոնս. Սէրի Բ.	Ա.Ո.	48	—
» » » Գ.	»	28	50
» » » Դ. բաց.	»	23	63
» » » Դ. գոց.	»	23	75
Փոխառութիւն Գասապայ	»	80	—
» Օսմ. 3½%	»	101	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13	37
Այտընի երկաթուղի	»	11	50
Եգիպտական միացեալ	»	107	63
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	111	12
Հելլենական 5%	»	44	—
Մոնօբոլ Հելլենական 4%	»	50	25
Ռանթ » 4%	»	37	—
Պուլկ. Փոխառ. 6% 1888	»	95	50
» Նոր » 6% 1892	»	94	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	40
Դրամագեղչ	»	3	—
ՊԵՐԼԻՆ, 6 Փետր.			
Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	99	50
Րումէլիի Երկաթուղի	»	117	90
Անատ. Երկ. պարտաթուղթ	»	110	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	30½
ԲԱՐԻԶ, 6 Փետր.			
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. բաց.	ղրշ.	24	10
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. գոց.	»	24	—
» » Բ.	»	48	75
» » » Գ.	»	28	70
Օսմանիյէ	»	429	37
Րումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	118	75
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	589	—
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	102	90
Քաչտի Լիոնէ	»	902	—
Պանք տը Բառի	»	978	—
Իտալական Ռանթ	»	94	77
Սպանիական արտաքին	Ա.Ո.	53	70
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	19½
Դրամագեղչ	»	3	—
ՎԻԵՆՆԱ, 6 Փետր.			
Փոխան. Բարիզի վրայ	ֆիոր.	47	87
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Րումէլիի Երկաթուղի	»	58	80
Օսմ. Րէժի	»	128	50

Լ. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ
ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ ԵՐԿՐԱՉԱՓ

Համալս. Բելճիքայի վարժարանէն և երկրաչափական համալսարանէն վկայեալ։

ԿՍՏԱՆՁՆԷ բացառիկ պայմաններով ճարտարապետական ամէն գործ։

Գրասենեակ, Ղալաթիա Չէչէճեան խան թիւ 19։ 12—3

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ կ'հրաւիրենք ԼՈՒՍԻՆ հանդերձեղինաց Հայ Վաճառատան Ազգին վրայ զոր հրատարակած ենք լրագրոյս Դ. երեսին մէջ։ Այս վաճառատուն իրաւացի համբաւ կ'վայելէ իր պատրաստ թէ չափու վրայ հագուստներուն ճաշակովը, ընտրութեամբն և աժնութեամբը։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹԸ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000 000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 13,558 989
ՀԱՍՈՅԹ 1897 ՏԱՐԻՈՅ 2,927,988

ՆՈՐԹԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,125,558
ՀԱՍՈՅԹ 1897 ՏԱՐԻՈՅ 1,095,873

Ընկերութիւնքս իրենց Կ. Պոլսոյ միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ կ'ստանձնեն ամէն կարգի ապահովագրութիւններ ընդդէմ Հրդեհի, աւելի օգտակար եւ աւելի դիւրագին սակերով քան ուրիշ ամէն ընկերութեանց սակերը, բաղդատաբար այն չափազանց ապահովութեան զոր կ'ընծայեն իրենց դրամագլխոց մեծութեամբ եւ իրենց պահեստի մթերեալ գումարներուն առատութեամբ։ — Նաեւ երբ աղաղայց իրենց հաստատութեան, միայն Հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասուն 31 000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
'ՄԱՐԻԹԱՅՄ'

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւուց եւ առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն եւ դրամածրարները խիստ աժան պայմանաւ։ Գնոց եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիոյ Մեհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 21 եւ 22 կր. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Թ. ՍԵՐՈՒԲԻԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ միացեալ երեք Ընկերութեանց։

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆԱՅ
Կ. Պոլիս Սուլթան-Համամ Հաճիքիւլը խան
Նº 20 ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ Նº 20

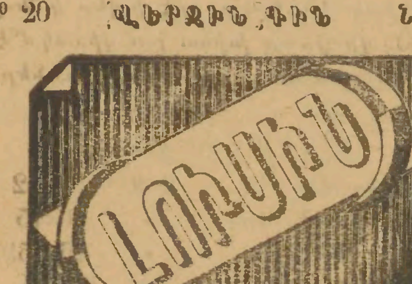

Եթէ կուզէք գնել աժան, տոկուն եւ ձեւաւոր հագուստներ, միանգամ այցելեցէք [ԼՈՒՍԻՆ] վաճառատունս, ուր պիտի տեսնէք թէ օտար եւ ընիկ ոչ մէկ վաճառատուն կարող է մրցիլ մեզ հետ, եւ զայս կրնան հաստատել մեզ այցելող յարգոյ յաճախորդք։

Վաճառատունս ներկայ եղանակիս համեմատ մեծ քանակութեամբ պատրաստ ապրանքներ ունի, նոյնպէս եւ մեր վարպետ ձեւագետին ձեռամբ չափու վրայ խիստ ընտիր եւ տոկուն տարազներէ հանդերձեղէնք, սմոքէն, ֆրաք եւն. կ'պատրաստուին։ Եթէ ապսպրուած հագուստները ճաշակներնուն յարմար չըլլան՝ սիրով ետ պիտի ընդունուին. այս մեծ առաւելութենէն կրնան հասկնալ թէ ընտիր ճաշակի համեմատ չինուածքներու վրայ կը ծախուին, ըստ կարգ ամենաչափաւոր գներով, այսպէս վարելով ամէն մրցումի մէջ անպատ փորձի համար այցելեցէք սոյն վաճառատունս, եւ կը յուսամ որ ամէն այցելողք գոհ պիտի մնան։ 50—16

ԴԺՈՒԱՐԱՇՆՉՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻՋՈՒԱԾՔԸ

Եթէ չգարմանուին, վտանգաւոր են, մինչեւ իսկ խեղդամահ կ'պատճառեն։ Կանոնաւոր շնչառութիւն չըներ, ծանր բեռան մը տակ կը ճնշուի. շնչափողերը կ'խծլուին եւ կուրծքը չի կրնար հանգիստ ըլլալ։ Դարմաններն համար բժիշկներ մտահոգ էին եւ գիտութիւնը գտաւ ԷՄԲԻՔԻ ՍԻԿԱՐԷԹՆ ու ՓՈՇԻՆ, որք հիմնապէս կ'բուժեն, կուրծքի իջուածքը, հազն եւ շնչառական հիւանդութիւնները։ Բժիշկներ կը յանձնարարեն այս դեղը։ Բարիզի եւ եւրոպական ուրիշ հիւանդանոցներու մէջ միմիայն ԷՄԲԻՔ կ'գործածեն այս հիւանդութեանց համար։ Կ'ծախուի Բարիզ ՍԷՆ Լազար փողոց Թիւ 20 եւ մայրաքաղաքիս ու գաւառներու դեղարաններուն մէջ։ 52—11

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ''ԲՈՒԶԱՆԴԻՈՆ,,Ի

Բիւզանդիոնի Կ. Պոլսոյ համար եռամսեայ բաժանորդագինն է միայն 36 ղրշ. ամսական ճիշտ 12 ղրշ.ի հաշւով։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	14,500.000
Պահեստի գրամ	»	26,504,000
Տարեկան հասոյթ	»	58,937,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէ մթերանոցներ եւ բնակարաններ եւ ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ եւ կարասիներ, խիստ չափաւոր սակագիներով։
Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Ղալաթ Չաւուշ-Գարքէ, Անաճստաթիս խան, 20, 21, 22

ՔՌԷՏԻ ԼԻՈՆԷ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼ. 200,000,000 ՖՐ
ՊԱՀԵՍՏՔ 50,000,000 ՖՐ.
ԱՄԲՈՂՋ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
Հաւյաճեան խան Գարաքէօյ, Համամճեան Սոք.
ՏԷՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ կողմ, Սուլթան Համամ

ՔՌԷՏԻ ԼԻՈՆԷՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւն։
Փոխատուութիւն կ'ընէ արժէթղթոց վրայ։
Ընթացիկ հաշիւներ կ'բանայ՝ ի փոխարէն աւանդ թողուած արժէթղթոց։
Ֆրանսական եւ օտար զանազան հրապարակներու վրայ շրջաբերութեան կ'գնէ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԵՐ եւ ՎԱՐԿԱԳՐԵՐ։
Պորսայի հրամաններ կ'կատարէ կտրոններ կ'վճարէ։
Արժէթուղթեր կ'պահպանէ։
Դրամ կ'ընդունի Չէքի հաշուով։
Պայմանաժամով ՄՈՒՐՀԱԿՆԵՐ կուտայ, որոշեալ պայմաններով։
Վարկագրերու տէրերուն համար մասնաւոր ՍԱԼՈՆ ունի։
ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ վարձու կուտայ։
Առեւտրական տոմսերու, բեռնագրերու եւ փոխանակագրերու արժէքը կ'գանձէ։
ՊՈԼՍՈՅ ՏԷՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը կատարէ ամէն տեսակ սեղանաւորական գործեր։
Վաճառաց վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ։
Վաճառք կ'ընդունի թէ՛ երբեւ անպայման աւանդ՝ պարզ մթերոցչէք առնալով եւ թէ՛ յանձնակատարութեամբ՝ ի Պոլիս կամ յարաբեռնման վաճառման համար։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐ
ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Այս մեծ եւ բարեհամբաւ հայ կօշկատան մէջ, հաստատուած քառորդ դարէ ի վեր, խնամքով կ'պատրաստուին ճաշակաւոր եւ հաստատուն կօշիկներ, կիսակօշիկներ, ձմրան կրկնակօշիկներ արանց, կանանց եւ մանկանց համար.

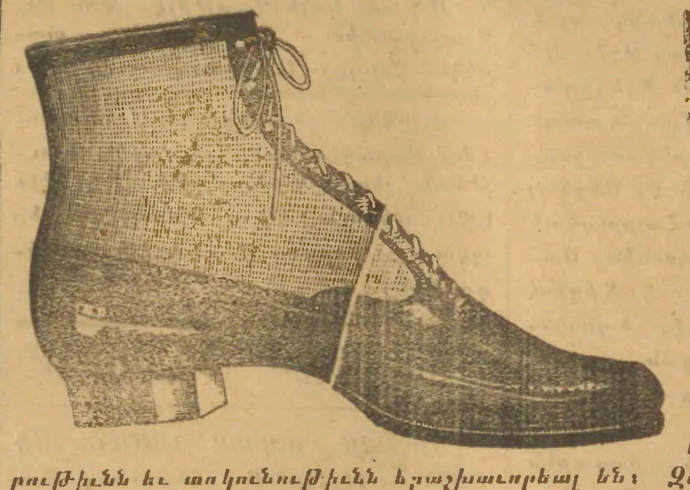

նաեւ մուճակներ հողաթափներ, եւն., չափաւոր գներով, Ֆրանսական ընտիր կաշիով, եւ ամէն ճաշակի համաձայն նորութեամբ եւ փափկութեամբ։ Գիները չափաւոր։ Ապսպրանքները շուտով կ'գործադրուին։ Ձմրան առթիւ ընդունուած է մեծ պաշար ամերիկեան, անգլիական եւ ռուսական լաստիկներու, որոց նորութիւնն եւ տոկունութիւնն երաշխաւորեալ են։ Զգուշանալ անցեալ տարուան լաստիկներէն որք երբեւ նոր կ'ծախուին ուրիշ տեղեր, շուտով կ'ծակին։
Դիմել՝ ՂԱԼԱԹԻԱ, Գօֆէճի խանի վերի անկիւնը, թիւ 9.
ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, թիւ 211։ 30—22

ՌՈՒՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիա	3500	Թիֆլիս	2500
Ռոստով	3500	Մարքօթէ	2500
Մէնկրէլ	3500	Նէպոլիս	2500
Անհաղթ	3000	Ալեր	2250
Ազով	3000	Օսիրիս	2250
Անօթէ	3000	Ոֆէնզա	2000
Օսմանլը	3550	[illegible]	[illegible]
Տուարու	3750	[illegible]	[illegible]

Դիմել առ Ժ. Վ. ՌՈՒՍՕ
[illegible]

ԴԵՐՁԱԿ-ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ.

Ձմրան յարմար Նօւրը ճաշակաւոր պատրաստուած անգլիական, գաղղիական տոկուն կերպասներէ չափու վրայ գիներով հագուստ չինել տալ փափաքողք, թող հաճին դիմել փէչթիմալճեան վաճառատունն. ի Պաղճէ-Գաբու Համիտիյէ Թի բայեսի դիմաց Թիւ 21։ 70—30

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլ եւ Անվերսէն Պոլիս բանող
շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորեան	10500	Ֆլորիտեան	3500
Աուձէնեան	10500	Էճիբշեան	3500
Քէսդրեան	10500	Բըրմիըն	3000
Լանքասդրեան	9000	Ալճէրեան	2500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արմենեան	3500
Կոլըմպեան	8000	Աթէնեան	2500
Ճորճեան	8000	Անատոլուշեան	2500
Գանատեան	8000	Ալգերեան	2500
Ֆրանքոնեան	8000	Լէսպեան	2000
[illegible]	3700	[illegible]	900
[illegible]	3700	Օփորթօ	800
[illegible]	2700	Լիսպոն	800
[illegible]	3500		

[illegible]
ՅՈՎՀԱՐ ԱՅՈՆՏԵԱՆ
Մեհմէտ Ալի փաշա խան Թիւ 1

ՄՈՒԹՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՇԽԱՐՀԻ ԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1842 ԻՆ Ի ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝ 1,314,000,000 ՖՐ. ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃՐԼ.
1897 ՏԱՐԻՈՅ ՀԱՍՈՅԹՔ 280,600,000 ՖՐԱՆՔ

Այժմու ապահովագրութիւնք ի գլուխ կ'ելլեն 4 միլիառ 853 միլիոն ֆրանք
Թաւալուած (Նախաստեռութեան դրամագլուխ) 183,900,000 ֆր.
ՄՈՒԹՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ բաժնետէր չունենալով ապահովագրուողները միայն կ'վայելեն թէ՛ ապահովագրութեան եւ թէ շահագործման բոլոր օգուտները։
Անփոփոխ եւ հաստատուն բաժիններ

ԳՈՐԾԱԾԱԿԱՆ ՍԱԿԵՐ. — *Ապահովագրութեան մասնակ՝ Ամբողջ կեանք ... Մուրհակ՝ 5 0/0 պարտաթուղթ։ Մուրհակ՝ ... եւ ... վճարումներու։ Մուրհակ խառն՝ ըստ կամս ամբողջ կեանք եւ ... Մուրհակ՝ ... դրամագլուխով եւ շահով։ Զուտ շահերու օժառութ ... 10, 15, 17 եւ մինչեւ 18,39 0/0 եղեր է։*

Ընդ. Գործակալ — Գործակալութեան վարիչ
ԱԼԲԵՐԴ ՄԷՕԼՀԱՈՒԶԷՆ
Պոլիս Գալաթա-Գարաքէօյ Իգգլի Փէ, խան

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆԱՑ
ՇԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎՇԱՆԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻԷ ՃԱՏՏԷՍԻ ԹԻՒ 63, ԻԶՄԻՏ ՕԹԷԼԻՆ ԴԻՄԱՑ

Այս վաճառատուն, որ եւրոպական առաջնակարգ գործարաններէ պարբերաբար կ'ստանայ ամէն տեսակ ասեղնագործի եւ ձեռագործի վերաբերեալ նիւթեր, ընտիր ապրանքներու ճոխ մթերք մ'ունի. ինչպէս՝ թելով գառնիքե բիւրիւմ, գորտոնէ էպրիշիմ. Ալճէրեան եւ Ֆլոշ մետաքս չինիլ, սրմա, կլապտան, ձեռքի եւ ուրիշ ամէն տեսակ քանվաներ. գորգի եւ բարձի համար նոր մօտելներ, թաշնեայ եւ մետաքսեայ քորտոններ եւն։

Աթլասի եւ Թաւիշի վրայ բանուած ճաշակաւոր նիւթերու ճոխ հաւաքածոյ մը միշտ պատրաստ կը գտնուի, ինչպէս բարձեր, մուճակներ, լուսանկարի շրջանակներ, ձանձահալ գորգեր եւն։

Օժիտի համար յանձնարարուած ձեռագործներ, ճաշակաւոր կերպով կ'պատրաստուին։

Կ. Պոլսոյ եւ գաւառաց Պառ. յանձնարարներ ինչպէս նաեւ դպրոցական հաստատութիւններ, որք այս վաճառատունէն մեծ կամ փոքր քանակութեամբ գնումներ ընել կը փափաքին, կատարելապէս գոհ պիտի մնան ապրանքներու ազնուութենէն եւ գներու չափաւորութենէն։ Ասեղնագործի արհեստագէտ գծագրիչ մը պատրաստ կը գտնուի միշտ վաճառատան մէջ։ 100—62

ԲԵՐԱ ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ 505—511 Թիւ

Թիրենկի նշանաւոր վաճառատունն այսօրուընէ սկսեալ նմանը չտեսնուած նուազուրդ մը, այսինքն գնոյ բացարձակ զեղչ մը որոշած է։ Կանանց, աղջկանց եւ տղայոց յատուկ ամէն տեսակ ապրանքներ պատրաստ ըլլալով, նուազուրդն ասոնց վրայ պիտի գործադրուի։ Ցեղեալ վաճառատունն այցելող յարգոյ յաճախորդք գնոց աժանութեան մասին պիտի զարմանան։ Որովհետեւ Պոլսոյ մէջ ցարդ նմանօրինակ վաճառում մը տեսնուած չէ։
ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ 30—18

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան 7 մէճ. 6 ամս. 3½. 3 ամս. 2 Մ. Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 ղրշ. Արտասահման 40 Ֆր. 6ամս 20, 3ամս. 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լոքալէ։

Իւրմաց Թերթին կ'ստորագրէ մի միայն
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք
Խմբագրութեան ուղղուած նամակ եւ այլ գրութիւններ ետ չեն դարձուիր

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ՝ ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ''ԲՈՒԶԱՆԴԻՈՆ,, ՕՐԱԳՐՈՅ
Գ. Փոքր, Նº 23, 25, Պօսդ Ալի Ճօրապճի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲՈՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (144)

ՔԱՍԻՄ

ՎՐԷԺԽՆԴԻՐԸ

ՎԷՊ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Վահրամի կեղծիքը բացայայտ էր, արտասանութեան յուսահատ շեշտը, ձայնին մելամաղձիկ եւեւէջներն ու դէմքին տխրութիւնը, արդէն իսկ կ'մատնէին անոր վիշտին մեծութիւնն եւ Աշխէն հակառակ իր դիւրախաբ բնաւորութեան կ'ստամոքէր դեռ եւս հաւատալ եղբօրը յայտնութիւններուն. այնչափ անակնկալ եւ ճշմարտութենէ հեռի կ'թուէին անոնք։

Քոյր ու եղբայր բաւական ժամանակ տեսակցեցան այս խնդրոյն վրայ, առանց որոշ եզրակացութեան մը յանգելու, Աշխէն որ Վահրամը միխթարելու եւ վիշտը թեթեւցնելու նպատակով եկած էր, հիմայ անոր կեղծած անտարբերութեանն ու յերիւրած զրպարտութիւններուն առջեւ բոլորովին յանկարծակիի գալով, պահ մը հաւատալը եկաւ Օր. Գառնակերտեանի անպատիւ աղջիկ մը ըլլալուն։

Ա՜խ որչափ պիտի ուրախանար Աշխէն եթէ իրօք ճշգրիտ ըլլային Վահրամի ըսածները. հարստութեանը կէսը կուտար Գառնակերտեանները վատահամբաւելու համար. Թշնամութիւնը հիմնական եղած էր այլեւս այս երկու ընտանեաց միջեւ. ինքն ալ Վահրամի չափ վիրաւորուած էր, Գառնակերտեաններու մերժումի ալաքէն։ Ինչ ընթացք որ բռնած էր Վարդուհի եղբօրն հանդէպ, նոյնը եւ անկէ առաջ ըրած էր Տիգրան իրեն, բնաւ չպատասխանելով մէկէ աւելի սիրատոմսերուն։ Ի՞նչ առաւելութիւն ունէին Գառնակերտեաններն որ այսպէս ծանրէն կ'ծախէին զիրենք, առանց կարեւորութիւն ընծայելու ոչ եղբօրն եւ ոչ ալ իրեն։ Ո՞հ դիւրին գործ չէր Արէթեաններու պէս մեծահարուստ ընտանիք մը կրկնակի նախատել, պէտք էր, անհրաժեշտ էր վրէժ լուծել քրոջն ու եղբօրմէն միանգամայն եւ հասկցնել անոնց թէ ի՞նչ ըսել է Արէթեաններու հետ խաղալը։

Թեթեւամիտ աղջիկը, հետզհետէ երեւակայութեանը մէջ կ'մեծցնէր Տիգրանի իր նկատմամբ ցոյց տուած նախատալից անտարբերութիւնը եւ այս առթիւ ծայր առած գրգռուելով, կ'փափագէր սոսկալի վրէժխնդրութիւնով մը սուգերու մէջ թաղել Գառնակերտեաններու ամբողջ ընտանիքը։ Բայց ի՞նչպէս. արդեօք ի՞րաւ էր Վահրամի ըսածը։

—Վահրամ, գոչեց յանկարծ կատաղի գրգռումով մը, եթէ Վարդենիի համար ըսածդ իրաւ է. մարդ չես եթէ խաղք խայտառակ չընես զա Գառնակերտեանները, որ հասկնան թէ ի՞նչ է Արէթեաններու հետ խաղալը. իրենք զիրենք բանի մը տեղ դրեր մէջ տեղ ինկեր են. չգիտցողն ալ արժէք մ'ունին պիտի կարծէ։

Վահրամ լռելի կ'զգար քրոջն այս առթիւ գրգռուելուն պատճառը. գիտէր որ Տիգրանի անտարբերութիւնն էր, անոր այս վրէժխնդրական ոգին ներշնչողը, ուստի ընտանեացը մէջ երկրորդ համախոհ մը ևս ունենալուն խիստ գոհ, խորհրդաւոր չեչտով մը։

—Կեցիր Աշխէն ըսաւ, ամէն բան ուզածէդ աւելի պիտի ըլլայ, բայց քիչ մը համբերութիւն. ո՛վ որ կ'աճապարէ, բան մը չկրնար ընել։

Աշխէն իր յեղյեղուկ բնաւորութեամբ, չկրնալով ներքին յուզումը զսպել.

—Սա խոստ Տիգրանը նայէ բռնէ, ան ալ մարդ եղեր մէջ տեղն է ինկեր. անանկ գլուխ մը կ'բռնէ կոր որ տեսնողը պիտի կարծէ թէ մեծ հարստութեան մը տէրն է, մինչդեռ երկու փարայի խելք չունի։

—Ան ալ բաժինը պիտի առնէ. մնացած Վահրամ գլուխն երերցնելով, ան սրիկան ալ անգին առղին կ'պարծենայ եղեր թէ. Արէթեանները հոգի կուտան վրան Աշխէնն ինձ հետ ամուսնացնելու համար, բայց ես չեմ յօժարիր առնել։

—Մսխ գլխո՜ւդ. գոչեց Աշխէն, հպարտութենէն կասկարմիր կտրելով, ի՞նչու ան, ո՞ր հարստութեանը, ո՞ր խելքին, ո՞ր արժանիքին համար։

—Իմ ալ խելքս չհասաւ չհասկըլ եւ լռեցի. կարծելով թէ սիրային անցեալ մը ունեցած էք իրարու հետ։

—Ե՞ս սիրային անցեալ պիտի ունենամ Տիգրանի հետ, անանկներ չա՞տ կ'ին գրպանս, որոնց գիշեր ցերեկ չորս կողմս կ'քծնէին, երես դարձնելս տեսնելով, գացեր այդ զրպարտութիւնները տարածողներ է։

—Ուրիշ բաներ մ'ալ ըսեր է, որ եթէ լսես աւելի պիտի կատղիս, թէեւ դժուար է ինձ սոսանկ բանի մը հաւատալ.

—Ի՞նչ, հարցուց Աշխէն տենդոտ հետաքրքրութեամբ մը.

—Ոչինչ, պատասխանեց Վահրամ, լռելու ձեւ մը ընելով քրոջն հանդէպ։

—Չէ՛ ինչ որ է ըսէ՛. մի պահեր որ ես ալ հասկնամ ու անոր համեմատ ընթացքի մը հետեւիմ սրիկային հանդէպ։

—Բիզի՞ ի՞նչ, դուն ինչ կ'խառնուիս տասնի գործերու, անոնց ամէնուն ալ բերնին չափը կրնամ տալ ես, դուն ծանր կեցիր տեղդ։

—Ի՞նչ ըսել է, ընկերութիւններու մէջ գլխ անուանարկէ եւ ես ալ լռե՞մ. ատիկայ անկարելի է ինձ համար, բայց կաղաչեմ սիրտս մը հասցներ, ըսէ ի՞նչ ըսած է սրիկան։

—Որպէս թէ չարունակ սիրատոմսեր կ'ղրկես եղեր իրեն հաչցէին։

—Վա՜հ, գոչեց Աշխէն գրեթէ շանթահար ըլլալով եղբօրն այս անողոք յայտնութեան առջեւ. այս տմարդի զրպարտութի՜ւն. ապրելու արժանի չէ սրիկան։ Եւ խեղճ աղջիկը նախ գունատեցաւ ու յետոյ հպարտութենէն մինչեւ ականջները կաս կարմիր կտրելով սկսաւ յորդ արցունք թափել.

—Ես չեմ հաւատար որ այդ սատրճանի տղայական ընթացք մ'ունեցած ըլլա, յարեց Վահրամ, բայց եթէ նոյն իսկ առանց հետեւանքը կշռելու բան մը ըրած ես, մի հոգա՛ր, պիտի սովրեցնեմ անոր թէ, ի՞նչ ըսել է մեր ընտանեկան պատւոյն հետ խաղալը։

Ծայրէ ի ծայր սուտ էր ինչ որ կ'ըսէր Վահրամ, բնաւ այնպիսի բան մը տեղի ունեցած չէր. ո՛չ Տիգրան Աշխէնն անուանարկած էր եւ ոչ ալ Վահրամ ուրիշէ մը բան մը լսած. այլ գիտնալով քրոջը՝ Տիգրանի նկատմամբ տածած սէրն ու երիտասարդին զրկած նամակներն, յանկարծ կ'յերիւրէր այս սուտն որ Աշխէն ալ գրգռուելով իրեն հետ միանայ եւ գործակից մ'ես ունենալով տան մէջ, աւելի զօրաւոր կերպով վրէժ լուծէ Գառնակերտեաններէն։

—Մարդ չես, Վահրամ, հեկեկաց աղջիկը չարունակելով արտասուել, եթէ այս նախատինքին վրէժը չլուծես այն վատէն. ի՞նչ ընել որ պէտք է ըրէ՛, նոյնիսկ եթէ հազարաւոր ոսկի տալ պէտք ըլլայ տու՛ր, մի քաշուիր. ի՞նչ բան կ'արժէ դրամը եթէ սանկ պարագայի մը մէջ օգնութեան չհասնի. Սրտոնց նայէ. քոյր եղբայր մեր անունն աւրելու ելեր են ամէն կողմ. մէկը կ'ըսէ որ Վահրամ ինծի նամակներ գրեց, միւսն՝ Աշխէնը, կարծես թէ չ'գտնուած բաներ մ'են։ Ա՜խ. ի՞նչ ըսեմ որ մայրս մայր չէ. հիմայ անոր տեղն եթէ ուրիշ կին մ'ըլլար կ'սովրեցնէր անոնց.....

—Ատիկայ ըսէ՛ ու ըսէ, պատասխանեց Վահրամ սրտաբուղխ հառաչ մը քաշելով, եթէ հաճիս իմ ըսածս ըլլար, ես գիտեմ որ մենք ինչ կ'ըլլայինք հիմայ. որի՞ն բերնին էր ինկեր իմ քու վրայ բերան բանալ. բայց ինչ օգուտ, քար մը քարի վրայ կեցած է միամիտ կինը, եւ աղօթելէ զատ ուրիշ բան չգար ձեռքէն։

Քոյր ու եղբայր միեւնոյն կացութեան մէջ էին հիմայ, երկուքն ալ մերժուած, երկուքն ալ յուսախաբ, իրենց կեանքին մէջ առաջին անգամ ըլլալով լրջութեամբ կ'տեսակցէին. Ասկէց առաջ, միշտ խռով, գժտուած ապրած էին միեւնոյն յարկին տակ, որպէս թէ յաւիտենական թշնամիներ ըլլային իրարու. ո՛չ եղբայրն իր պարտականութիւնը կ'կատարէր եւ ոչ ալ քոյրը Վահրամին հնազանդիլ կ'խորհէր, այլ ամէն մէկն ինքնագլուխ, ուզած եղանակովը կ'զուարճանար։ Սակայն վիշտը, որ երկուքն ալ միանգամայն կ'հարուածէր, անմիջապէս յիշեցուց իրենց որ քոյր եղբայր էին իրարու եւ պէտք էր որ զիրար պաշտպանէին։

Վահրամէ աւելի Աշխէնի սրտին մէջ բանկեցաւ այս զգացումն եւ նոյն վայրկենին գրեթէ հազիւ մարմնոյ եղբօրը փարած, ամէն զգուշութիւն յանձն պիտի առնէր իրենց ընտանեկան պատւոյն վրէժը Գառնակերտեաններէ լուծելու համար։

Շար.